

Barnahus kokybės standartai

Santrauka

Gairės dėl daugiadisciplinio ir tarpinstitucinio atsako smurtą patyrusiems ir jo aukomis tapusiems vaikams

„PROMISE“ projekto serija

www.barnahus.eu

Skelbėjas: Baltijos jūros valstybių tarybos sekretoriatas ir „Child Circle“

Autorė: Olivia Lind Haldorsson , „Child Circle“

Pratarmė ir pagrindiniai indėliai: Bragi Guðbrandsson , *Vyriausybinių vaikų apsaugos agentūra, Islandija*

Ekspertų grupė: Gordana Buljan Flander , *Vaikų ir jaunimo apsaugos centras, Zagrebas* Åsa Landberg , *psichologė ir psichoterapeutė* Resmiye Oral , *Vaikų apsaugos programa, Ajosvos universitetas* Carl Göran Svedin , „*Barnafrid – Nationellt kunskapscentrum*“, *Linköping universitetas*

Teisės aktus ir gaires peržiūrėjo: Rebecca O’Donnell , „Child Circle“

Peržiūra ir gera praktika: Janet van Bavel , *Vaikų ir jaunimo traumų centras, Harlemas* Tea Brezinscak , *Vaikų ir jaunimo apsaugos centras, Zagrebas* Britta Bäumer , *Vaikų ir paauglių psichiatrinių traumų padalinys, „Barnahus“, Stokholmas*

Ylva Edling , *Vaikų ir paauglių psichiatrinių traumų padalinys, „Barnahus“ Stokholmas* Ólöf Ásta Farestveit , „*Barnahus“ Reikjavikas* Anna Frank-Viron , *Vaikų namai, Vaikų apsaugos departamentas, Socialinio draudimo taryba* Turid Heiberg , *Baltijos jūros valstybių tarybos sekretoriatas* Peter van der Linden „*Verwey-Jonker*“ *institutas* Anna Nelsson , „*Barnahus*“, *Linköping* Anna M Petersson , „*Barnahus*“, *Linköping* Ana Marija Spanic , *Vaikų ir jaunimo apsaugos centras, Zagrebas* Andrea Wagner Thomsen , *Vaikų, jaunimo ir šeimos centras, Valstybinė socialinių paslaugų valdyba*

Bandomieji indėliai:

Michael van Aswegen , „*TUSLA*“, *Airija* Dainora Bernackienė , *Vaikų skyrius, Šeimos ir bendruomenių departamentas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuva* Andreea Bijii , „*Gelbėkit vaikus*“, *Rumunija* Laura Ceļmale , *Asociacijos centras „Dardedze“, Latvija*

Adina Mihaela Codres , *Darbo, šeimos, socialinės apsaugos ir pagyvenusių žmonių ministerija, Nacionalinė vaikų teisių apsaugos ir įvaikinimo įstaiga, Rumunija*
„ESZTER“ fondas *Vengrija*
Maria Keller-Hamela , *Teisių suteikimo vaikams fondas, Lenkija*
Vasiliki Kourri , „*Vilties vaikams*“
VTK politikos centras, Kipras
Ann Lind-Liiberg , *Vaikų ir šeimos departamentas, Socialinių reikalų ministerija*
Viola Läänemand , *Vaiko apsaugos padalinys, Estijos socialinio draudimo taryba, Estija*
Andrea Moehringer , „*ChildHood Germany*“
Lauris Neikens , *Vaikų ir šeimos politikos departamentas, Gerovės ministerija, Latvija*
Beata Wojtkowska , *Teisių suteikimo vaikams fondas*

Bandyme dalyvaujančių šalių mainai:

Bulgarija: Socialinės veiklos ir praktikos institutas („SAPI“)
Kipras: „Vilties vaikams“ VTK politikos centras ir Socialinių paslaugų ministerija
Anglija: „NHS England“
Estija: Vaiko apsaugos padalinys, Estijos socialinio draudimo įstaiga ir Vaikų ir šeimos departamentas, Socialinių reikalų ministerija
Vokietija: „ChildHood Germany“
Vengrija: „Barnahus Szombatehly“,

„ESZTER“ fondas ir Vengrijos bažnyčios pagalba
Airija: Airijos policijos pajėgos ir „TUSLA“
Latvija: Asociacijos centras „Dardedze“ ir Vaikų ir šeimos politikos departamentas, Gerovės ministerija
Lietuva: Vaikų skyrius, Šeimos ir bendruomenių departamentas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Globos namai „Užuovėja“
Liuksemburgas: Vaikų, jaunimo ir švietimo ministerija
Malta: „FSWS-Appogg“, Vaiko apsaugos paslaugos
Lenkija: Teisių suteikimo vaikams fondas
Rumunija: Darbo, šeimos, socialinės apsaugos ir pagyvenusių žmonių ministerija, Nacionalinė vaikų teisių apsaugos ir įvaikinimo institucija ir „Gelbėkit vaikus“,
Rumunija
Škotija: „Children First“, Škotija ir Škotijos teismų ir tribunolų tarnyba

Redaktoriai:

Rebecca O’Donnell
Daja Wenke

Maketuotojos:

Christine Ashton
Shawanna von Blixen

„Barnahus“ kokybės standartų įgyvendinimas Europoje

„PROMISE“ teikia paramą Europai įgyvendinant „Barnahus“ modelį kaip standartinę praktiką siekiant, kad nukentėjusiems vaikams ir smurto liudininkams būtų suteiktas teisingumas ir parama. Imamės šio darbo, kad išpildytume „PROMISE“ viziją: Europa, kurioje vaikų žmonių teisės į apsaugą nuo smurto, į paramą ir būti išgirstiems yra įvykdytos.

„Barnahus“ įgalina daugiadisciplinį ir tarptarnybinį bendradarbiavimą, kuriuo siekiama užtikrinti, kad nukentėję vaikai ir smurto liudytojai gautų vaiko interesus atitinkančią, profesionalią ir efektyvią pagalbą saugioje aplinkoje, kurioje užkertamas kelias pakartotinėms traumoms. Nacionalinėms institucijoms oficialiai pritariant, „PROMISE“ įgalina valstybinius įsipareigojimus paversti veiksmais ir proceso matu būti aktyviems tarptautiniu mastu. Be to, reguliarius ryšių kūrimas ir strateginis bendravimas nuolat aktyvina mūsų augantį specialistų ir suinteresuotųjų šalių, kurios yra įsipareigojusios pristatyti ir plėsti „Barnahus“ teikiamas paslaugas valstybiniu mastu, tinklą.

Pirmasis „PROMISE“ projektas, vykdytas 2015-2017 m., nustatė Europos standartus ir įtraukė platų specialistų tinklą. Antrasis „PROMISE“ projektas, vykdytas 2017-2019 m., paskatino valstybinio lygio progresą siekiant standartų laikymosi ir oficialiai įtvirtino „PROMISE Barnahus“ tinklą. Ateities darbai, siekiant universitetinio mokymo, atvejų valdymo įrankių ir Europos akreditavimo sistemos, šias veiklas plės.

„PROMISE“ projektui, glaudžiai bendradarbiaudamas su „Child Circle“, vadovauja Baltijos jūros valstybių tarybos Rizikoje esančių vaikų padalinys.

Norėdami naudotis „PROMISE“ įrankiais ir sužinoti daugiau apsilankykite

adresu www.barnahus.eu

Šį darbą, remdamasi „Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License“, licencijavo Baltijos jūros valstybių taryba.

Ar norėtumėte išversti šį dokumentą? Susisiekite su Baltijos jūros valstybių taryba norėdami sužinoti daugiau apie formatą, akreditavimą ir autorių teises.

Pirmą kartą paskelbta 2017 m. Pakartotinai išleista 2019 m.

Turinys

„PROMISE projekto vizija“	2
Pratarmė	5
Įvadas	8
„Barnahus“ modelis	13
„Barnahus“ standartai	19
Standartiniai profiliai	21
1 Standartas: pagrindiniai principai ir bendrosios veiklos	24
2 standartas: daugiadalykis ir tarpžinybinis bendradarbiavimas „Barnahus“	39
3 standartas: tikslinė grupė	46
4 standartas: vaikui draugiška aplinka	50
5 standartas: Tarpinstitucinis atvejo valdymas	54
6 standartas: tiriamosios apklausos	62
7 standartas: medicininė apžiūra	70
8 standartas: terapinės paslaugos	74
9 standartas: gebėjimų ugdymas	79
10 standartas: Prevencija: informacijos dalinimasis, sąmoningumo skatinimas ir išorės kompetencijų didinimas	82
Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga	86
Išnašos	118

„PROMISE projekto vizija“

Projekto „PROMISE“ vizija yra Europa, kurioje vaikų žmonių teisės į apsaugą nuo smurto, į paramą ir būti išgirstiems yra įvykdytos. Šiuo tikslu nukentėję vaikai ir smurto liudininkai Europoje yra saugomi vykdant vaiko interesus atitinkančias intervencijas ir suteikiant greitą teisingumo prieigą ir paramą remiantis šiais pagrindiniais principais:

1. pagarba vaikų teisei dalyvauti užtikrinant, kad jie yra išgirsti, ir kad jiems yra teikiama pakankamai informacijos bei palaikymo pasinaudojant šiomis teisėmis;
2. daugiadisciplinis ir tarptarnybinis bendradarbiavimas tyrimų, procedūrų, diagnostinių ir poreikių vertinimo ir paslaugų teikimo metu, siekiant išvengti pakartotinės traumos ir užtikrinant, kad rezultatai tarnaus vaiko interesams;
3. visapusiškos ir prieinamos paslaugos, kurios atitinka individualius ir kompleksinius vaikų ir jų nenusikaltusių šeimos narių ar globėjų poreikius;
4. aukštų profesinių standartų, apmokymų ir pakankamų išteklių su vaikais liudytojais ir smurto aukomis dirbančiam personalui užtikrinimas.

„Barnahus“ modelis yra paremtas daugiadisciplinėmis ir tarptarnybinėmis intervencijomis, kurios yra organizuojamos vaikui pritaikytoje aplinkoje, laikantis toliau nurodytų kriterijų:

1. teisminės ekspertizės apklausa yra atliekama laikantis įrodymais pagrįsto protokolo;
2. vaiko pareiškimo įrodytinės vertės patikimumas gerbia *įstatymais nustatytą procesą*, ir tuo pačiu išvengia pakartotinio vaiko pareiškimo davimo teismo proceso metu poreikio, jei yra surašomas kaltinamasis aktas;
3. medicininis vertinimas yra atliekamas teismo ekspertizės tiriamaisiais tikslais bei užtikrinant vaiko fizinę gerovę ir pasveikimą;
4. psichologinės pagalbos, įskaitant trumpalaikes ir ilgalaikes terapines paslaugas, skirtas spręsti vaiko ir nenusikaltusių šeimos narių ir globėjų patirtą traumą, prieinamumas;
5. atliekamas nukentėjusio vaiko ir šeimoje esančių brolių ir seserų apsaugos poreikių įvertinimas ir tolesnis stebėjimas.

„PROMISE“ teikia paramą valstybinių ir vietinių (vyriausybinių ir nevyriausybinių) tarnybų įsitraukimui steigiant „Barnahus“ ir vaiko interesams tarnaujančias institucijas. Projektas, besidalijant gera praktika ir aukštos kokybės standartais Europos koncepcijai (pavyzdžiui žiūrėti žemiau), visose šalyse įkvepia progresą:

1. smurto prieš vaikus prevencija, tyrimas ir atsakas į jį pasitelkiant daugiadisciplinį ir tarptarnybinį bendradarbiavimą tarp socialinės ir sveikatos apsaugos ir baudžiamosios teisės specialistų ir tarnybų prieš, per ir po teismo procedūrų;

2. geros praktikos identifikavimas a) *koordinacija* tarnyboms bendradarbiaujant ir visapusiškai prisitaikant; b) *kooperacija* tarp tarnybų; ir c) *tarnybų bendradarbiavimas* bendrai teikiamų paslaugų atžvilgiu, laikantis kolektyvinės politikos kūrimo dvasios;
3. informuotumo apie vaiko teises į vaikystę be smurto skatinimas.

„PROMISE“, siekdami šios vizijos, skatina ir remia „Barnahus“ arba panašių modelių steigimą visose Europos šalyse. „PROMISE“ yra daugiadisciplinio ir tarptarnybinio bendradarbiavimo įkvėpėjas, siekiantis, kad nukentėję vaikai bei smurto liudininkai gautų vaikui pritaikytą, profesionalų ir efektyvų atsaką saugioje aplinkoje. Pasitelkiant įvairias komunikacijos priemones, ir Europos, ir pasaulinio tinklo specialistams yra teikiama parama skleidžiant „PROMISE“ viziją.

„PROMISE“ darbas yra grindžiamas JT Vaiko teisių konvencija, ES Nusikaltimo aukų teisių direktyva, ES Seksualinės prievartos prieš vaikus direktyva, ES Kovos su prekyba žmonėmis direktyva ir Europos tarybos Lansarotės konvencija. Šio projekto darbas taip pat remiasi atitinkamomis ES ir Europos tarybos rekomendacijomis bei gairėmis, susijusiomis su vaikų apsaugos sistemomis, vaiko interesams tarnaujančiu teisingumu ir vaiko interesams tarnaujančiomis socialinėmis tarnybomis.

Pratarmė

Europos „Barnahus“ standartai pristato pirmąjį Europoje bandymą apibrėžti intervencijų ir paslaugų, kartu vadinamų „Barnahus“ modeliu, principus. Pavadinimas „Barnahus“ („namas vaikams“) yra kilęs iš Islandijos, kur 1998 m. buvo įkurtas pirmasis „Barnahus“. Nuo to laiko buvo įkurta - daugiausia skandinavų šalyse - daug daugiau „Barnahus“ padalinių.

Beveik visuotinė Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencijos (JTVTK) ratifikacija prisidėjo prie vaiko gerovės politikos ir praktikos Europoje suderinamumo atsiradimo, kuris buvo paskatintas pagerėjusio daugelio įvairių veikėjų, įskaitant vyriausybes ir nevyriausybes organizacijas, profesines bendrijas ir universitetus, bendradarbiavimo ir bendrų pastangų. Prie šio sąrašo galime pridėti ir Europos Žmogaus teisių bei Europos Teisingumo teismų, kurie pastarajame dešimtmetyje, priimdami sprendimus, vis dažniau remiasi JTVTK, praktikos poveikį. Dėl šių priežasčių dvi skirtingos Europos vaiko gerovės tradicijos - iš vienos pusės, kontrole ir procedūromis grindžiamas „vaiko gelbėjimas“, iš kitos pusės, į šeimą (bet mažiau į vaiką) orientuotas „paramos šeimai“ modelis - buvo laipsniškai pakeistos strategijomis, grindžiamomis teisių, nurodomų JTVTK, modeliu.

Ši raida suteikė kontekstą, kuriame „Barnahus“ modelio principai ir praktika buvo įsisavinti ir toliau plinta. „Barnahus“ gali būti laikomas bandymu „operacionalizuoti“ vaikų teises, kad būtų pasiekama adekvačios paramos ir apsaugos bei prieigos prie vaiko interesams tarnaujančio teisingumo. *Europos „Barnahus“ standartai* apibrėžia šią

operacionalizuotą praktiką ir turėtų būti laikomi gairėmis, siekiant pagerinti nukentėjusių vaikų ir vaikų liudininkų teises.

„Barnahus“ modelis skatina daugiadisciplinį ir tarptarnybinį modelį, užtikrinant įvairių tarnybų (teisinių, socialinių, medicinos sistemų) bendradarbiavimą vienoje vaiko interesus atitinkančioje patalpoje, kuri po vienu stogu teikia visapusiškas paslaugas vaikui ir šeimai. Esminė „Barnahus“ modelio prielaida yra ta, kad vaiko atskleista informacija būtų pasitelkta identifikuojant bei tiriant smurtą prieš vaiką ir baudžiamaisiais ir apsaugos tikslais, ir terapijos tikslais.

Nors terminas „Barnahus“ turi ganėtinai išskirtinę reikšmę, „Barnahus“ vystymasis ir organizacinė forma skirtingose šalyse - kartais netgi vienoje šalyje - gali skirtis. Skirtumai egzistuoja tarp tikslinių programos grupių, vaidmenų ir atsakomybės sugretinimo, taip pat tarp partnerių bendradarbiavimo vykdant esmines funkcijas modelių. Pavyzdžiui, gali skirtis tai, kokie specialistai atlieka teismo ekspertizės apklausas, koks teismo ekspertizės protokolas yra taikomas arba kaip teikiamos terapinės ir medicinos paslaugos.

Šie operaciniai skirtumai paryškina modelio lankstumą ir kaip išradingai jis buvo adaptuotas įvairiose teisinėse sistemose, socialinėse struktūrose, kultūrinėse tradicijose ir profesijų praktikoje įvairiose šalyse; tai įkvepia ir padrąsina tuos, kas noriu įsteigti „Barnahus“. Svarbu paminėti, jog „Barnahus“ nėra nelankstus modelis; jis yra evoliucionuojanti praktika, pasiruošusi prisitaikyti prie kompleksinių vaikų, tapusių smurto aukomis arba liudininkais, poreikių.

Būtent nustatant modelio gaires ir paliekant vietos lankstumui ir pritaikomumui, *Europos „Barnahus“ standartų* svarba pasidaro

akivaizdi. Žinoma, siekiant išsaugoti modelio autentiškumą, egzistuoja ir apribojimai, kaip įvairiai jis gali būti taikomas. „Barnahus“ pamatas remiasi įrodymais grįsta praktika, įskaitant teismo ekspertizės protokolais, terapinėmis intervencijomis ir medicininėmis apžiūromis. Taikant šį „Barnahus“ modelį įvairiose kultūrose, šių įrodymais grįstų principų laikymasis yra esminis.

Šiandien „Barnahus“ principai - tiesiogiai ir netiesiogiai - atsispindi ir yra skatinami daugelyje Europos teisinių ir politinių Europos Tarybos (ET) ir Europos Sąjungos (ES) gairių, įskaitant ET Konvenciją dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos (2010)¹, ET Vaiko interesus atitinkančio teisingumo gaires (2010)², ET Rekomendacijas vaiko interesams tarnaujančioms socialinėms tarnyboms (2011)³, ES Direktyvą dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija (2011)⁴ ir ES Direktyvą dėl minimalių nusikaltimo aukų teisių, joms teikiamos paramos ir apsaugos standartų (2012)⁵.

Taigi didžioji Europos šalių dalis įsipareigojo vykdyti tarptautinėje ir regioninėje teisėje išdėstytus įsipareigojimus, kurių pagrindu „Barnahus“ yra grįstas. Tikimasi, kad *Europos „Barnahus“ standartų* taikymas pasirodys esantis vertingu įrankiu, siekiant laikytis šių įsipareigojimų.

Bragi Guðbrandsson, 2017 m. kovas

Išvadas

Vaikui susidūrus su smurtu, daug įvairių veikėjų, įskaitant socialines tarnybas, medicinos bei psichikos sveikatos institucijas ir teisėsaugos veikėjus, turi pareigą apsaugoti ir siekti vaiko teisių bei gerovės užtikrinimo. Kiekvienas veikėjas yra individualiai atsakingas ir turi užtikrinti, kad jų vaidmuo yra įvykdytas efektyviu ir vaiko interesus atitinkančiu būdu, bei kad vaiko interesai išlieka svarbiausiu svarstytinu dalyku.

Kai šie veikėjai dirba ne kartu, gali įvykti taip, jog vaikas bus įtraukiamas į skirtingų tarnybų bei specialistų paraleliai atliekamus įvairius tyrimus ir vertinimus. Tyrimai bei klinikinė patirtis parodė, jog pasikartojančios apklausos, atliekamos skirtingų asmenų, skirtingose vietose ir skirtingų tarnybų, kartu su neadekvačiais apklausų vykdymo metodais, gali prisidėti prie pakartotinės traumos vaikui sukėlimo.⁶

Tai yra rimta problema, kadangi smurto prieš vaiką atskleidimas yra būtinas norint užtikrinti vaiko saugumą, įvertinti fizinę ir psichologinę būklę ir užtikrinti sėkmingą ir vaikams palankų⁷ nusikaltimų tyrimą ir teisminį procesą⁸. Be to, atsitiktiniai nesutapimai tarp apklausų atliktų skirtingu metu, skirtingose vietose ir su skirtingų kompetencijų žmonėmis gali diskredituoti vaiką kaip įvykio liudininką.⁹

Paskutiniaisiais metais buvo plačiai pastebėta, kad daugiadisciplinis ir tarpinstitucinis bendradarbiavimas yra svarbus užtikrinant vaikų aukų ir smurto liudininkų teises į apsaugą, dalyvavimą, paramą ir pagalbą. Daugiadisciplinis ir tarpinstitucinis bendradarbiavimas gali atnešti naudos tiek vaikams, tiek specialistams. Vis dėl to, neišvengiama ir

iššūkių. Iš visų įstaigų reikalaujama įsipareigojimo ir darbo įnašo. Norint sukurti tinkamai ir efektyviai veikiančią organizaciją, turi būti sudėtas tvirtas pamatas leisiantis kartu ir koordinuotai dirbti. Labai svarbu, kad bendradarbiavimas veiktų tokiu būdu, kad vaikų teisėms, reikalavimams ir interesams būtų skiriama daugiausia dėmesio.

Rengiant tarpautinį ir Europos įstatymų ir gairių ir „Barnahus“¹⁰ modelį, šis dokumentas pristato dešimt gerosios praktikos standartų, „Europos „Barnahus“ Standartai“, vaikams pritaikyti daugiadisciplinių ir tarpinstitucinių vaikų aukų ir smurto liudininkų paslaugų tiekėjams. Šis dokumentas yra pilnos gairių versijos, siūlančių standartus, santrauka.¹¹

Pagrindinis šių standartų tikslas yra bendros veiklos ir organizacinės sistemos sudarymas, kuri skatintų (pakartotinio) traumavimo praktikos užkirtimui¹² ir laikosi vaikų teisių į apsaugą, pagalbą ir vaikams palankų teisingumą, tuo pat metu užtikrinant galiojančių liudijimų teismui surinkimą.

Šie standartai yra besisiejiančių principų ir veiksmų, pagrindinių funkcijų ir institucinių sustarimų rinkinys leidžiantis vaikams palankią, efektyvą ir koordinuotą intervenciją, įskaitant: 1.1 Atsižvelgti į vaiko interesus; 1.2 Vaiko teisės: būti išklausytam ir gauti informaciją; 1.3 Užkirsti kelią nepagrįstam vėlavimui; 2. Daugiadisciplinis ir tarpįstaiginis organizavimas; 3. Tikslinė grupė; Vaikams palanki aplinka; 5. Tarpįstaiginis planavimas ir bylų valdymas; 6. Tyrimo apklausos; 7. Sveikatos patikrinimas; 8. Terapijos paslaugos; 9. Gebėjimų ugdymas; 10. Prevencija: Dalijimasis informacija ir išorės kompetencijos didinimas.

Laikantis šių standartų galima išvengti (pakartotinio) traumavimo, kadangi tai užtikrina, kad yra kreipiamas dėmesys į vaiko interesus yra informuoja praktikoje ir sprendimų priėmimo; kad vaiko teisė būti išklaustam būtų įgyvendinta neatliekant pasikartojančių apklausų; vaikas būtų apklausiamas ir palaikomas kompetetingais specialistais; kad apklausos būtų atliekamos įvairių sričių aplinkoje vienoje vaikams palankioje vietoje galinčioje pasiūlyti tinkamą paramą vaikui ir globėjams be nepagrįsto vėlavimo ir nereikalaujantis iš vaiko dalyvauti teisme.¹³

Šių standartų atsiradimą paskatino ankstesni darbai tokie kaip: Standartai akredituoti vaiko interesų gynimui / Nacionalinio vaikų aljanso apsaugos centrai¹⁴ Jungtinėse Amerikos Valstijose ir įšvystyti „Barnahus“ vertinimo kriterijai Švedijoje¹⁵. Jie buvo išvystyti patyrusių „Barnahus“ ir vaikams palankių centrų dirbančių su vaikų aukomis ir smurto liudininkais Europoje ekspertų ir praktikų pagalba. Standartai yra grindžiami veikiančiomis ir realią papildomą naudą vaikui, jo šeimai ir bendradarbiaujantiems specialistams teikiančiomis priemonėmis.¹⁶

Labai svarbu, kad standartai apipavidalina modelį padedantį įvykdyti teisinius įsipareigojimus išdėstytus Europos ir tarptautinėje teisėje. Yprastai tarptautinės ir Europos teisė reikalauja bendrųjų principų, tokių kaip: atsižvelgimas į vaiko interesus ir vaiko dalyvavimo stebėjimas. Įstatymai taip pat numato tam tikras nuostatas apie pagrindinius procesus, tokius kaip apklausos su vaiku auka ir jam suteikta pagalba. Standartai atitinką kasdieninėje praktikoje teisės nuostatų pritaikymą per svarbiausias „Barnahus“ veiklas ir funkcijas. Standartai taip pat atsižvelgia į institucinius susitarimus, kurie grindžia praktiką ir nors jie rečiau pateikiami teisėje, tačiau į juos atsižvelgiama patikimuose įstatymo įgyvendinimo nurodymuose¹⁷.

Trumpai, instituciniai susitarimai apibūdina veikimo būdus leisiančius komandoms maksimaliai įgyvendinti įstatymo nuostatas.¹⁸

Standartai buvo suformuluoti taip, kad užtikrintų perkeliamumą ir pritaikymą pripažįstant, kad jie bus įgyvendinami įvairiuose kontekstuose: politiniame, teisiniame, socialiniame, ekonominiame ir kultūriniame.¹⁹

Pritaikant standartus vertėtų pastebėti organizacinės struktūros ir paslaugų tikrinimo ir vertinimo svarbą. Prie standartų pridėti rodikliai pateikia informacijos pavyzdžių, kurie atskleidžia kaip laikomasi standartų ir gali padėti peržiūrėti politiką ir praktiką. Vertinimas taip pat suteikia svarbių galimybių užtikrinti, kad naujais tyrimais, gairėmis, įstatymais ir patirtimi galima būtų pranešti praktikams ir tarnybos struktūrai. Reikėtų dėti visas įmanomas pastangas, kad vaikai būtų išklaudyti ir kad jų nuomonė perduota tarnybos struktūroms.²⁰

Šis dokumentas priima Vaiko teisių konvencijos 19 straipsnio smurto apibrėžimą: „įvairiausio pobūdžio fizinio ar psichologinio smurto, įžeidimų ar piktnaudžiavimo, priežiūros nebuvimo ar nerūpestingo elgesio, grubaus elgesio ar išnaudojimo, įskaitant seksualinį piktnaudžiavimą“.

Jame yra naudojamas vaiko apibrėžimas pagal Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 1 straipsnį: „kiekvienas žmogus neturintis 18-os metų“.

Daugiau informacijos

Pilnoje šių gairių versijoje galima rasti vaizdinių dėmesio vertybų praktikų pavyzdžių iš patyrusių „Barnahus“ ir vaikams palankių paslaugų Europoje tiekėjų, kurie demonstruoja kaip skirtingos paslaugos valstybiniame kontekste sukūrė skirtingus požiūrius išlaikant pagrindinius principus, veiklas ir tvarką nusakytą standartuose.²¹

Skaitykite taip pat *Tarpjstaiginių sutarčių modelį ir gaires*, kurios gali padėti išnagrinėti elementus, kurie yra būtini standartų įgyvendinime jūsų kontekste. Šio modelio ir gairių tikslas yra įkvėpti ir pamokyti kaip parengti tarpjstaigines sutartis, kurios legalizuoja daugiadisciplinį ir tarpjstaiginį (angl. MDIA) komandos bendradarbiavimą su įstaigomis susijusiomis su „Barnahus“.²²

„Barnahus“ modelis

„Barnahus“ (islandų kalboje reiškia - namai vaikams) yra pripažintas pirmaujantis vaikams palankus, daugiadisciplinis ir tarpįstaiginis modelis atsižvelgiantis į vaikų aukas ir smurto liudininkus.²³

„Barnahus“ tikslas yra teikti kiekvienam vaikui koordinuotą ir veiksmingą reagavimą ir siekiant išvengti (pakartotinio) traumatizavimo nusikaltimo tyrimo ir teismo proceso metu.

Viena iš pagrindinių „Barnahus“ funkcijų yra pagelbėti renkant tinkamus įrodymus teismo procesui išgaunant vaiko informacijos atskleidimą, kad jam nereikėtų dalyvauti teismo posėdyje, jeigu byla bus patraukta baudžiamojo atsakomybės.²⁴

Atliekant šį vaidmenį „Barnahus“ siūlo „vieno langelio“ principo pagalbą, apimant atitinkamų institucijų, tokių kaip policija, socialinė tarnyba, vaiko apsaugos tarnyba, fizinės ir psichologinės sveikatos priežiūros institucijų ir prokuroro bendradarbiavimą vienoje vaikui palankioje aplinkoje. „Barnahus“, taip pat atlieka svarbų vaidmenį didinant informuotumą ir gilinant žinias apie smurtą prieš vaikus svarbiausioms interesuotoms šalims.²⁵

Esminė šiaurės šalių „Barnahus“ savybė yra jų įtraukimas į valstybinių institucijų tokių kaip: socialinės tarnybos, sveikatos ir vaiko apsaugos sistemos ir teismų sistemos darbą. Skirtingi valstybiniai kontekstai, siekiant pasiekti užsibrėžtų tikslų pritaikė skirtingus institucinius susitarimus. Pavyzdžiui, kai kuriuose kraštuose, „Barnahus“ yra traukiamas kaip papildoma socialinių ir vaiko apsaugos tarnybų funkcija, o kituose įtraukiamas į sveikatos ir teisėsaugos struktūrą. Nepaisant šių skirtumų yra laikomasi daugiadisciplinio ir tarpįstaiginio

bendradarbiavimo vienoje vaikui palankioje aplinkoje. Kai kur, pagal „Barnahus“ modelį, vaiką apklausia policijos pareigūnas, kitur su vaiku bendrauja vaikų psichologas arba socialinis darbuotojas. Tačiau, pagal „Barnahus“ modelį, visuomet yra užtikrinama, kad žmogus apklausantis vaiką praeina specialius apmokymus darbui su mažamečiais, taip pat užtikrinama, kad yra apklausoms yra naudojami įrodymos grindžiamos apklausos protokolai, ir kad daugiadisciplinės komandos atstovai stebi apklausą iš gretimo kambario.

Europoje egzistuoja keletas daugiadisciplinės ir tarpįsteginės, panašios į „Barnahus“ modelį, paslaugų tiekėjų. Dažniausiai šie tiekėjai dalyvauja sveikatos apsaugos, socialinių tarnybų, vaiko apsaugos sistemos ir (arba) vietos valdžios veikloje skirtingais laipsniais.²⁶

Dar vienas svarbi savybė skirianti „Barnahus“ principą nuo kitų daugiadisciplinių ir tarpįstaginių paslaugų tiekėjų, tai oficialus pripažinimas teisinėje sistemoje. Priklausomai nuo teisinės sistemos ir kartais nuo teisėjų darbo principo ir požiūrio, kai kuriuose Europos valstybėse, vaikai vis dar privalo dalyvauti teismo posėdyje, netgi jeigu yra galimybė apklausti vaiką jam / jai palankioje aplinkoje dalyvaujant daugiadisciplinių ir tarpįstaiginių sričių atstovui. Taip gali būti jeigu tiekėjai tapo valstybinės ir (arba) vietinės valdžios dalimi, pvz. vaiko apsaugos tarnyba arba sveikatos apsaugos sistema.

Vaiko interesų gynimo centras (angl. CAC) modelis²⁷ JAV ir „Barnahus“ modelis turi bendrą tikslą - (pakartotinio) traumavimo prevencija ir daugiadisciplininė pagalba vaikui. Policija ir prokuratūra yra įtraukiama, tačiau vaiko interesų gynimo centro (angl. CAC) modelyje ši paslauga nėra įterpta į teisinę sistemą. Dažniausiai vaikas privalo pasirodyti teisme, jeigu buvo pareikšti kaltinimai,

priklausomai nuo valstijos įstatymų, liudijimas nėra priimamas laikantis teisinių garantijų sąlygų. Tačiau Vaikų interesų gynimo centras (angl. CAC) ruošia vaiką teismo procesui, bei atlieka svarbų vaidmenį sumažinant kartų skaičių, kuomet vaikas turi paliudyti įvykius, tai yra atliekama užtikrinant, kad kiekvienas vaikas sulauktų koordinuotos pagalbos iš įvairių įstaigų.

Kiti daugiadiscipliniai vaikams palankūs centrai dažniausiai siekia to paties tikslo - sumažinti (pakartotinį) traumatizavimą ir siūlo daugiadisciplinę pagalbą, vis dėl to jie stokoja sistemiško įvairių valstybinių ir vietos valdžios institucijų, įskaitant policijos ir prokuratūros dalyvavimo. Kai kurie iš šių tiekėjų buvo įtraukti į valstybinę arba vietinę sveikatos, socialinių tarnybų arba vaiko apsaugos sistemas. Kitos buvo įkurtos ir funkcionuoja individualios tarnybos principu ir įsitraukia į bendradarbiavimą su įvairiomis sritimis neformaliu būdu.

Kai kurios Europos šalys pritaikė daugiadisciplinį ir tarpįstaiginį principą vaikams apsaugoti neteikiant bendrų tarnybų paslaugas vienoje vaikams palankioje aplinkoje. Kai kurie standartai gali būti taikomi tam tikriems susitarimo elementams, šios gairės stipriai skatina „vieno langelio“ principą, kuomet vaikui yra pasiūloma koordinuota pagalba vienoje vaikui palankioje aplinkoje. Iš tiesų tai yra laikoma svarbia prevencine (pakartotinio) traumavimo ir smurto prieš vaiką atskleidimo sąlyga.

Sekančiame puslapyje vaizduoja Islandijos „Barnahus“ modelio įgyvendinimą. Miegamųjų vagonų ir panašios kitų transporto priemonių paslaugos.

BARNAHUS Islandija

Pagrindinis „Barnahus“ vaidmuo yra koordinuoti kriminalinius ir vaiko gerovės tyrimus

Koordinuoja tarpinstitucinį bendradarbiavimą, ypač įrodymų rinkimą;

Vykdo teismo apklausas vadovaujantis įrodymais grįstais protokolais;

Bendradarbiaujant su dalyvaujantiomis institucijomis teikia konsultacijas ir patarimus individualiose situacijose;

Teikia specializuotą vertinimą ir terapiją smurto patyruosiems vaikams;

Teikia konsultacijas ir patarimus nenusikaltusiems tėvams ir globėjams;

Teikia konsultacijas vietinėms vaiko apsaugos institucijoms, ir, pagal poreikį, kitoms institucijoms.

TEISMO APKLAUSOS – PSICHIKOS SVEIKATOS SPECIALISTAI SPECIALIZUOJANTYS TEISMO APKLAUSOSE

Liudijimas teisme:

Asmuo, atsakingas už vaiko parodymų gavimą prižiūrint teismo teisėjui ir

besigimančiai pusei, policijai, vietos vaiko apsaugos institucijos atstovui ir

vaiko teisininkui

Pagal poreikį, tarpininkauja perduodant teisėjo, gynbos ir kitų asmenų

klausimus

Liudijimai yra įrašomi, kad būtų gali išklaudyti teisme, jei pareiškiami kaltinimai

Tiriamosios apklausos:

Vaiko skatinimas papasakoti, jei įmanoma, kai įvykis neatskleistas arba

dviprasmiškas, paprašius vietos vaiko apsaugos tarnybų

Vaiko parodymų gavimas tais atvejais, kai įtariamam nusikaltėlis yra jaunesnis už

minimalų baudžiamosios atsakomybės amžių vaiko teisių apsaugos prašymu

VERTINIMAS, TERAPIJA, PAGALBA – SPECIALIZUOTAS PSICHIKOS SVEIKATOS SPECIALISTAS

Vertinimas ir gydymas

Atsakingas už psichikos sveikatos vertinimą remiantis patvirtintais instrumentais

ir klausimynais

Atsakingas už psichinės sveikatos gydymą, taikant įrodymais pagrįstą terapiją

Gydymo praeinamumo užtikrinimas

Teikti terapiją smurto patyruosiems vaikams namų, pažįstamoje, aplinkoje

Pagalba nenusikaltusiems tėvams

Konsultacijų ir patarimų teikimas nenusikaltusiems tėvams / globėjams ir

gimimėms, kada tinkama

MEDICININĖ APŽIŪRA – SPECIALIZUOTAS MEDICINOS PERSONALAS

Šie patikrinimai gali būti atliekami valstybės narės, Komisijos ar Agentūros

reikalavimu

Patyręs pediatrias, ginekologas ir apmokyta slaugė iš Islandijos universitetinės

ligoninės yra atsakingi už apžiūrą

Atidžios medicininės apžiūros atliekamos Universiteto ligoninėje

KITOS UŽDUOTYS – „BARNAHUS“ KOMANDA

Pagal poreikį konsultuojamas vietinės vaiko apsaugos institucijos

Atvejų koordinavimo susitikimai ir atvejų valdymas prieš liudijimus teisme

Tarpinstitucinis konsultacinis susitikimas prieš kreipiantis į „Barnahus“

Atsakaity pateikimas teismams baudžiamosiose byloje

Bylų registravimas ir archyvimas

Švietimas, mokymas ir sąmoningumo didinimas

Oficialiai įtvirtinta vyriausybėje vaikų apsaugos agentūroje.

Vyriausybės institucijos užtikrina finansavimą, finansų ir personalo valdymą.

Vyriausybės institucijos teikia teises ir kitas profesionalias rekomendacijas ir yra atsakingas už administracinius klausimus bendradarbiaujant su teismu, apygardos prokuratūra, policija, universiteto ligoninė ir vietos vaikų apsaugos tarnybomis, kurios yra „Barnahus“ partnerės

Pagrindiniai bendrieji „Barnahus“ kriterijai

„Barnahus“ siūlo vaikams palankią ir saugią aplinką, sutelkiant visas susijusias paslaugas po vienu stogu.

1. Ikitiesminio tyrimo apklausos atliekamos laikantis įrodymais grindžiamo protokolo;
2. Vaiko liudijimo įrodymų tinkamumas yra užtikrinamas pagal nustatytą tvarką atitinkančius tinkamo proceso principus. Pagrindinis to tikslas - neleisti priversti vaiką perpasakoti liudijimo teismo procese, jeigu yra pareiškiami kaltinimai;
3. Leidžiama susipažinti su medicininio įvertinimu kriminalistinio tyrimo tikslams, kaip ir norint užtikrinti vaiko fizinę sveikatą ir pasveikimą;
4. Suteikti psichologinę pagalbą ir trumpalaikę arba ilgalaikę terapeutinę pagalbą traumotam vaikui ir nekaltinamiems šeimos nariams ar globėjams;
5. Užtikrinamas reikalingos apsaugos būtinybės įvertinimas aukai ir potencialiai kitoms giminėms šeimoje.

Daugiau informacijos

Kiekvienas nacionalinis kontekstas turės individualias galimybes ir iššūkius įdiegiant „Barnahus“ arba panašų modelį. Pilna šių gairių versija iliustruoja penkis skirtingus modelius ir vertus paminėti pavyzdžius, kurie parodo kaip skirtinguose valstybiniuose kontekstuose, laikantis pagrindinių standartų principų ir vertinimų, bei pasitelkus įvairovę ir išradingumą buvo įdiegtas ir valdomas „Barnahus“ modelis ir panašios vaikams palankios paslaugos.²⁸

Skaitykite taip pat *Tarpįstaiginių sutarčių modelį ir gaires*, kurios gali padėti išnagrinėti elementus, kurie yra būtini standartų įgyvendinime jūsų kontekste.²⁹

„Barnahus“ standartai

Šiame skyriuje pateikiami „Barnahus“ Europos standartai. Standartai yra sudaryti iš svarbiausių besisiekiančių principų ir veiklų, pagrindinių funkcijų ir institucinių susitarimų, kurie įgalina vaikams palankią, veiksmingą ir bendradarbiavimu grįstą praktiką. Daugeliu atveju, standartas susideda iš kelių susijusių bendro standarto elementų. Pavyzdžiui, standartas susijęs su tiksline grupe susidaro iš dviejų elementų: integracinės ir plačios apibrėžties ir nediskriminavimo.

Kartu standartai sukuria praktinę programą veikėjams norintiems organizuoti ir teikti paslaugas, kurios apimtų bazinius „Barnahus“ modelio principus ir ypatybes. Šie standartai gali būti naudojami įkvėpimui ir palaikymui nuolat besivystant svarbiausias paslaugas, jų funkciją ir organizacinę struktūrą. Standartai taip pat teikia nurodymus darbuotojų pajėgumo didinimui bei prevenciniam darbui, tokius kaip dalijimasis informacija ir informacijos kaupimas su svarbiomis suinteresuotomis šalimis.

Standartų aprašymas, loginis pagrindas ir pasiūlyti indikatoriai, susiję įstatymai ir tinkančios priemonės aprašomos lentelėje „Standartinis profilis“. [Paaiškinimai, apibūdinantys turinį, pateikti 21 puslapyje.](#)

Standartai gali būti perleidžiami arba pritaikomi prie skirtingų nacionalinių sistemų ir procesų, susijusių su socialinių paslaugų ir vaiko apsaugos³⁰, sveikatos priežiūros, nusikaltimų tyrimo ir teisminių procesų.

Pirmąjį standartą sudaro trys bendrosios veiklos, kurios yra pritaikomos visame procese: nuo pirminės ataskaitos iki teismo, visą

dėmesį skiriančios vaiko interesams ir sprendimams priimti (1.1), užtikrinančios vaiko teises ir informacijos pasiekiamumą (1.2), ir užkerta kelią neteisėtam vėlavimui (1.3).

2 ir 4 standartai susiję su instituciniais susitarimais ir organizacijos sandara, pavyzdžiui, užtikrinant vaikui draugišką aplinką, ir yra susijusios su „Barnahus“ vykdomu procesu.

5 ir 10 standartai susiję su pagrindinėmis funkcijomis ir specifinėmis „Barnahus“ vykdomomis veiklomis, pavyzdžiui, integracijos valdymu, teismo ekspertų apklausomis ar medicinine apžiūra.

Daugiau informacijos

Pilna šio vadovo versija apima keletą gerosios praktikos pavyzdžių kaip standartai buvo įgyvendinti patyrusių „Barnahus“ ir vaikams draugiškų centrų, skirtų smurto aukomis ir liudytojais tapusiems vaikams Europoje. Vadove taip pat pateikiamos priemonės, įstatymų ištraukos ir patarimai galintys padėti pritaikant standartus. Toliau pateikiami iliustraciniai pavyzdžiai nuo pirminės ataskaitos iki teismo proceso ir „Barnahus“ bei vaikui tinkamų paslaugų vaidmuo skirtingose valstybėse.³¹ Žr. taip pat *tarpinstitucinio susitarimo pavyzdys ir vadovas*, galintis padėti atrasti svarbiausius standartų įgyvendinimo elementus specifiniame kontekste.³²

Standartiniai profiliai

Kas yra standartas?

Remiantis Jungtinių Tautų, Europos Sąjungos, Europos Tarybos įstatymais ir „Barnahus“ modeliu, šis dokumentas pristato dešimt gerosios praktikos standartų skirtų vaikams tinkamoms ir efektyvioms paslaugoms, skirtoms smurto aukomis ir liudininkais tapusiems vaikams. Šio standarto pagrindas pateikti schemą, užkertančią kelią daiktiniam vaikų traumavimui, užtikrinančią tinkamus parodymus teisme ir vaikų teisių į apsaugą laikymąsi, pagalbą ir vaikui palankų teisingumą.

Standartai palaiko Europos ir tarptautinių teisinių įsipareigojimų įgyvendinimą ir autoritetinę vadovavimą priimant atitinkamus teisės aktus ir politiką.

Kodėl turėtų būti laikomasi šio standarto?

Nuorodos į tarptautinius ir Europos teisinius įsipareigojimus:

standartai ir indikatoriai vaizduoja teisinius įsipareigojimus, nurodytus šiame langelyje. Šie teisiniai įsipareigojimai, klasifikuoti PROMISE įstatymų ir vadovo rinkinyje, yra grindžiami konkrečiomis nuostatomis tarptautiniuose ir Europos teisiniuose instrumentuose. [Šio dokumento pabaigoje esančioje lentelėje pateikiamas nuostatų ir teisinių instrumentų sąrašas, ypač svarbus atitinkamiems standartams ir teisiniams įsipareigojimams.](#)

Nuorodos į rekomendacijas: Konkretūs argumentai susiję su klausimu, kodėl būtina laikytis autoritetingų rekomendacijų, pateiktų Jungtinių Tautų Vaikų Teisių Komiteto ir kitų institucijų, tokių kaip Europos Taryba.

Tyrimai ir patirtis: Standartai koncentruojasi į vaikų poreikius, tikslas užtikrinti efektyvią ir vaikams, patyrusiems smurtą ar jo liudininkams, draugišką praktiką. Standartai sukurti atsižvelgiant į tyrimus ir daugiadisciplininių bei tarpinstitucinių komandų darbą, parodantį veiksmingus ir teigiamą įtaką smurtą patyrusių vaikų ir jo liudininkų gerovei darančius veiksmus.

Indikatorių ir (arba) įrodymų, patvirtinančių standartų laikymasi, pavyzdžiai.

Indikatoriai gali padėti nustatyti kaip paslauga laikosi numatytų standartų. Tarptautiniuose ar regioniniuose įstatymuose ir rekomendacijose apibrėžti indikatoriai, gali būti, kaip ir standartai, pritaikyti atspindėti įstatyminę, politinę, socialinę ekonominę ir kultūrinę aplinką.

Dauguma indikatorių yra susiję su politika, numatantys susijusios politikos ir procedūrų egzistavimą, tokių kaip formalūs tarpinstituciniai susitarimai. Taip pat indikatoriai gali pateikti fizines ar technines priemones, tokias kaip apklausai skirtų kambarių aprūpinimas garso ir vaizdo priemonėmis susisiekti su kita patalpa. Visi indikatoriai reikalauja apibūdinamosios informacijos apie, pavyzdžiui, politiką, procedūras, protokolus, fizines ir technines priemones.

Kai kuriose situacijose, kiekybiniai indikatoriai gali būti naudojami kaip politikos / procedūrų papildymas, kaip dienų skaičius nuo įvykio

atskleidimo ar pranešto įtarimo ir teisės eksperto apklausos (vėlavimas). Kiekybiniai indikatoriai reikalauja surinkti tam tikrą informaciją su skaitinėmis vertėmis.

Svarbu pabrėžti, kad tai parodo indikatorių pavyzdžius ir įrodymus. Kiekviena paslauga turi skirti laiko sukurti pilną indikatorių sąrašą, skirtą valdyti procesą. Dokumente pateikti indikatoriai ir įrodymų rūšys gali būti kaip pavyzdys ir įkvėpimas.

Taip pat svarbu pažymėti, kad indikatoriai yra griežtai susiję su paslaugų vykdymu ir neteikia informacijos apie trumpalaikį ar ilgalaikį poveikį ir (arba) naudos vaikams rezultatus.

Daugiau informacijos

Pilna šio vadovo versija apima nuorodas į praktines priemones, rekomendacijas, politiką, pavyzdžius ir kitus išteklius, galinčius padėti pritaikyti standartus, įskaitant Žr. taip pat *Tarpistitucinio susitarimo pavyzdys ir rekomendacijos*.³³

1 Standartas: pagrindiniai principai ir bendrosios veiklos

1 standartas susideda iš trijų pagrindinių principų, kurie informuoja apie daugiadisciplininę praktiką ir sprendimų priėmimus „Barnahus“.

Principai vykdomi pasitelkiant bendro pobūdžio veiklas, kurios sukurtos kaip sudedamosios pagrindinių funkcijų dalys, numatytos 5-10 standartuose.

Bendrojo pobūdžio veiklos yra leidžiamos pagal institucijų susitarimus ir organizacijos sandarą numatytą 2-4 standartuose.

Pagrindiniai principai ir bendrosios veiklos įkūnija esmines tarptautinių, regioninių ir nacionalinių įstatymų nuostatas, įtraukiančias 3 ir 12 Jungtinių Tautų Vaiko Teisių konvencijos straipsnius.³⁴ Šie straipsniai yra vieni svarbiausių siekiant išvengti daugkartinio vaikų traumavimo, kuris yra esminis „Barnahus“ tikslas.

Pagrindiniai principai ir bendrosios veiklos, kurias apima 1 Standartas, sutelkia dėmesį į:

- Užtikrinti, kad visas dėmesys sutelkiamas į vaiko interesus ir sprendimų priėmimą (standartas 1.1);
- Vaiko teisės yra išklausomos be pakartotinio vaiko traumavimo, įskaitant adekvačios informacijos pateikimą viso proceso metu (standartas 1.2) ir;
- Užtikrinti, kad apsaugos, pagalbos ir teisingumo procesai atliekami laiku (standartas 1.3).

Vaiko saugumo užtikrinimas yra esminis principas ir bendroji veikla, detalai aptariama 2 ir 10 standartuose.

Standartas 1.1 Vaiko interesai

Kas yra standartas?

Vaiko interesai: vaiko interesai yra svarbiausia visų veiksmų ir su vaiku ir pažeidimų nepadariusiais artimaisiais/globėjais/remiančiais asmenimis susijusių sprendimų dalis.

Kodėl turėtų būti laikomasi šio standarto?

Tarptautiniai teisiniai įsipareigojimai: vaiko interesai (3 JT Vaiko teisių konvencijos straipsnis) yra teisingas, pagrindinis intervencijos principas bei taisyklė. Jis labai svarbus konvencijai įgyvendinti, įskaitant vaikų teisę į apsaugą nuo smurto. JT Vaiko teisių konvencijos 3 straipsnis reikalauja veikėjų atidžiai apgalvoti jų veiksmų padarinius vaikams, taip siekiant užtikrinti, kad tai atitinka vaikų interesus. Vaiko teisių Komitetas pažymi, kad 3 straipsnio 3 dalis yra susijusi su visų paslaugų ir infrastruktūros paruošimu vaikams. Paslaugos, skirtos smurto aukomis ir liudytojais tapusiems vaikams, turi užtikrinti, kad sprendimai dėl tam tikrų veiksmų yra pagrįsti individualiu vaikų interesų vertinimu. Vaiko teisių konvencija vaiko interesus aiškina kaip „sudėtingas ir jų turinys turi būti vertinimas individualiai“.³⁵

Europos teisinės nuostatos:

- Užtikrinti, kad prieš pradėdant vykdyti įsipareigojimus numatytus Direktyvose, visų pirma atsižvelgiama į vaiko interesus.

Rekomendacijos: vaiko teisių konvencijos bendrajame komentare nr. 13 pabrėžiama, kad „vaikų teisė būti išklaudytiems ir atsižvelgti į jų pažiūras turi būtų sistemingai gerbiama visuose sprendimų priėmimo procesuose, ypač kai jie tapę smurto aukomis ar jo liudininkais, taip pat visuose prevencijos procesuose“. Vaiko teisių konvencijos bendrasis komentaras nr. 14 pabrėžia daugiadisciplininių komandų svarbą vertinant ir sustatant ³⁶vaiko interesus (bendrasis komentaras nr. 14, str. 47). Dirbant kartu, tarpdisciplininės ir tarpinstitucinės komandos gali tinkamai atlikti išsamų vertinimą ir užtikrinti, kad viso proceso metu tinkamai atsižvelgiama į vaiko interesus. Bendri metodai ir priemonės padeda užtikrinti, kad vaiko interesai yra svarbiausi vykdant daugiadisciplininius ir tarpinstitucinius procesus.

Žr. taip pat CoE vadovas vaiko interesus atitinkančiam teisingumui užtikrinti (2010) Ch. 3. D.; CoE Rec. Vaikui tinkamos socialinės paslaugos (2011) Ch. 3.A ir; ET Refleksija siūlant 10 integruotos vaiko apsaugos sistemos principų.

Indikatorių ir (arba) įrodymų, kad laikomasi standartų, pavyzdžiai

- Struktūra / metodai / procesai skirti įtraukti daugiadisciplininę ir tarpinstitucinę komandas vertinti ir individualiai nustatyti vaiko interesus ir juos sistemingai įgyvendinti;
- Elementų sąrašas, įtrauktas į vaiko interesų vertinimą su tikslu užtikrinti visišką ir efektyvų, teisės aktuose ir rekomendacijose, nurodytų vaiko teisių įgyvendinimą ir sistemiskai naudojamas „Barnahus“ komandos;
- Personalas aiškiai suvokia savo vaidmenį ir pareigas vertinant ir nustatant kiekvieno vaiko interesus individualiai;

- Personalas žino ir yra apmokytas vykdyti procesus ir naudotis priemonėmis, pavyzdžiui, kontroliniu sąrašu, protokolais ir veiksmis siekiant įvertinti ir nuspręsti dėl vaiko interesų individualiai;
- Interesų vertinimas apima vaiko požiūrį, jo tapatumą, šeimos aplinkos ir santykių išsaugojimą, priežiūrą, apsaugą ir saugumą, pažeidžiamumą, teisę į sveikatą, išsilavinimą ir šių elementų balansą³⁷;
- Vaiko interesų nustatymą atlieka kvalifikuoti specialistai be nepagrįsto vėlavimo. Tai grindžiama patvirtintais faktais ir vaiko bei nenusikaltusių globėjų pateikta informacija.

Priemonių, užtikrinančių nuoseklų ir sistemingą vaiko interesų vertinimą, pavyzdžiai

Metodai ir procesai: aiškūs metodai ir procesai yra esminiai siekiant užtikrinti, kad „Barnahus“, prieš priimant sprendimus ir veiksmus, visų pirma kiekvienoje situacijoje atsižvelgiama į vaiko interesus. Pavyzdžiui, aiškūs procesai ir tarpinstitucinis veiksmų planavimas bei bendros konsultacijos naudingos vertinant vaiko interesus.

Tarpinstitucinis susitarimas: formalus tarpinstitucinis pamatinis susitarimas, plačiau aptariamas 2 standarte, aiškiai nurodo atitinkamų institucijų įsipareigojimus, įtraukiant jų vaidmenį ir pareigas. Tai ypač svarbu siekiant užtikrinti, kad personalo ir išteklių pasikeitimai neturėtų neigiamos įtakos institucijų veiklai bei teikiamoms paslaugoms (tai gali neigiamai paveikti vaiko interesų vertinimo tęstinumo ir nuoseklumo).

Kontrolinis sąrašas: „Barnahus“ naudoja kontrolinius sąrašus siekiant užtikrinti, kad pirmiausia prieš vertinant ir sprendžiant, atsižvelgiama į vaiko interesus.

Vertinimas: „Barnahus“ reguliariai atlieka vykdomų procesų, konkrečių procedūrų ir aplinkos, vertinimą iš vaiko perspektyvos. Tai padeda užtikrinti, kad bendras procesas, procedūros ir aplinka yra palankūs vaikui, atsižvelgiantys į detales, svarbias užtikrinant, kad į vaiko interesus atsižvelgiama apskritai, bet ir individualiai.

Susitikimai: „Barnahus“ organizuoja susitikimą su vaiku ir globėjais per savaitę po teismo eksperto apklausos „Barnahus“ patalpose. Tai suteikia galimybę vaikams ir globėjams išsakyti savo nuomonę apie patirtį „Barnahus“. Taip pat, vykdomi telefoniniai su vaiką atlydėjusiais asmenimis siekiant sužinoti jų nuomonę apie patirtį „Barnahus“.

Vaiko interesų vertinimo ir nustatymo struktūra

JT Vaiko teisių komitetas (VTK) Bendrajame komentare nr. 14 (2013) pateikė rekomendacijas kaip turėtų vykti vaiko interesų vertinimas ir nustatymas, taip pat į kokias detales dėl vaikų interesų turėtų būti atsižvelgta (3 straipsnis, 1 pastraipa).

VTK teigia, kad „vaiko interesų vertinimas yra specifinė veikla, kurią reikia vykdyti kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į konkrečias kiekvieno vaiko aplinkybes...“, įskaitant „individualias su vaiku ar jo savybėmis susijusias aplinkybes, tokias kaip, be viso kito, amžius, lytis, brandos lygis, patirtis, priklausymas mažumos grupei, fizinė, sensorinė ar protinė negalia, taip pat socialinės ir kultūrinės vaiko ar vaikų aplinkybės (pvz., ar vaikas turi tėvus, ar su jais gyvena, santykių tarp vaiko ir jo (jos) šeimos ar globėjų kokybė, aplinkos saugumas, kokybiškų alternatyvių priemonių, prieinamų šeimai, išplėstinei šeimai ar globėjams, buvimas ir kt.)“.

Pagal VTK, šios priemonės turėtų būti taikomos atsižvelgiant į vaiko gerovę, įvertinus kiekvieno unikalią situaciją. Šį procesą galima paremti sudarant „neišsamų ir ne hierarchinį elementų, kurie galėtų būti įtraukti į geriausių interesų vertinimą, sąrašą“, kuris yra svarbus „Barnahus“ kontekste.

VTK rekomenduoja, kad sąrašas pateiktų konkrečias gaires, tačiau būtų pakankamai lankstus, kad būtų galima atsižvelgti į kitus veiksnius, kurie gali būti svarbūs kiekvienam vaikui. VTK pabrėžia, kad „elementai, kurie prieštarauja Konvencijoje įtvirtintoms teisėms arba kurie turėtų poveikį prieštaraujant Konvencijoje numatytoms teisėms, negali būti laikomi pagrįstais vertinant tai, kas geriausia vaikui ar vaikams“.

VTK mano, kad vertinant ir nustatant vaiko interesus reikėtų atsižvelgti į toliau nurodytus elementus. Elementai turi būti kruopščiai subalansuoti. Išsamią diskusiją apie kiekvieną iš šių elementų žr. Bendrojo komentaro Nr. 14 52 ff pastraipoje.

- Vaiko globėjas
- Vaiko tapatybė
- Šeimos aplinkos apsauga ir išsaugojimas
- Vaiko priežiūra, apsauga ir saugumas
- Pažeidžiamumo padėtis
- Vaiko teisė į sveikatą
- Vaiko teisė į mokslą

1.2 standartas Teisė būti išklausytam ir gauti informaciją

Kas yra standartas?

Piliečiai turi teisę gauti informaciją Europos klausimais ir apie konkrečius ES projektus, taip pat turėti teisę pareikšti nuomonę ir būti išklausyti.

Kodėl turėtų būti laikomasi šio standarto?

Tarptautiniai teisiniai įsipareigojimai: Vaikų teisė į dalyvavimą yra vienas iš pagrindinių JT vaiko teisių konvencijos (JTVTK) principų. 12 straipsnio 2 dalyje teigiama, kad vaikui turėtų būti suteikta galimybė būti išklausytam atliekant bet kokią vaiką veikiančią teismo ir administracinę bylą.

Europos teisinės nuostatos:

- Atsižvelgimas į vaiko interesus
- Informacijos teikimas
- Teisė į vertimą žodžiu ir raštu
- Galimybė paprašyti išklausyti auką naudojantis ryšio priemonėmis

Vadovavimas: JT vaiko teisių komitetas (VTK) pabrėžia, kad „amžius neturėtų būti kliūtis vaiko teisei visapusiškai dalyvauti teisingumo procese“. Nuo smurto nukentėjusių vaikų teisė būti išklaustam yra nustatyta JTVTK 19 straipsnyje, o VTK tai dar kartą patvirtino ir patikslino, pavyzdžiui, Bendrame komentare Nr. 13. VTK paragino valstybes „užtikrinti, kad aukų vaikų, patyrusių seksualinę prievartą ar kitus smurtinius nusikaltimus, nuomonė, poreikiai ir rūpesčiai būtų pristatomi ir apsvarstomi bylose, kuriose pažeidžiami jų asmeniniai interesai“. Tai darydamos valstybės „turi imtis visų būtinų priemonių, kad užtikrintų visišką vaiko apsaugą, kad būtų užtikrinta teisė būti išklaustam“ (VTK bendroji pastaba Nr. 12). Reikėtų įgyvendinti priemones, kad būtų išvengta pakartotinio traumavimo, pavyzdžiui, vengti parodymų kartojimo ir vaizdo įrašų interviu naudojimo (Bendroji vaiko teisių būti išklaustam diena).

Taip pat žr. Europos Tarybos rekomendacijos dėl vaiko teisingumo (2010), Ch. IV.D.3; CoE Rec. Vaikui tinkamos socialinės paslaugos (2011) Ch. 3. B ir; EB apmąstymų dokumentas, kuriame siūlomi 10 integruotų vaikų apsaugos sistemų principų, įskaitant 1 principą.

Tyrimai ir patirtis: Teisė gauti informaciją ir būti išklaustyam yra pagrindiniai daugiadisciplininio ir tarpžinybinio proceso aspektai. Sistemingai išklausančiam vaiko nuomonę bus galima giliau suprasti vaiko norus ir poreikius, palengvinti vaiko interesų nustatymą, taip pat tinkamus ir tvarius veiksmus, įskaitant, pavyzdžiui, gydymą ir terapiją. Prieiga prie tinkamos informacijos yra prasmingo dalyvavimo sąlyga. Tai taip pat įgalins vaiką ir padės vaikui kontroliuoti situaciją.

Kai vaikams suteikiamos galimybės pasidalinti atsiliepimais apie jų patirtį tarnyboje, jie gali prisidėti prie to, kad aplinka, procesas ir intervencijos būtų labiau pritaikytos vaikams ir atitiktų vaikų poreikius ir norus.

Naujausiame Pagrindinių teisių agentūros atliktame tyrime, pagrįstame interviu su 392 vaikais 9 ES valstybėse narėse, vaikai pabrėžia jų teisės būti išklaustytiems supratingai ir pagarbiai svarbą. Jie pabrėžia aiškių ir praktiškų gairių poreikį, taip pat visų specialistų, kurie liečiasi su vaikais, mokymą.³⁸

„Gera būti išgirstai ir kad tai pasikeis“ - 16 metų mergaitė, auka, patyrusi seksualinę prievartą

„Vos sulaukiau informacijos apie tai, nes mano globėjai nieko nesako“ - 15 metų mergaitė, auka, seksualinė prievarta³⁹

Indikatorių ir (arba) įrodymų, kad laikomasi standartų, pavyzdžiai

- Paslaugos teikėjo darbuotojai turi būti parengti atlikti jiems paskirtas užduotis, taip pat konkrečiai parengti dirbti su vaikais, atsižvelgiant į vaiko amžių ir subrendimą;
- Teismo ekspertizės atliekamos tokiu būdu, kuris padeda vaikui pasinaudoti teise būti išklausytam teisiniuose procesuose (taip pat žr. 6 standartą dėl teismo apklausų);
- Vaikai ir jų nenusižengę tėvai / slaugytojai gali turėti įtakos intervencijų, tokių kaip gydymas ir terapija, laikui, vietai ir nustatymui;
- Vaikams suteikiamos galimybės pateikti atsiliepimus apie jų patirtį tarnyboje;
- Informacija reguliariai ir sistemingai teikiama vaikams ir jų globėjams, pritaikoma vaiko amžiui ir raidai;
- Vaikai ir globėjai gauna informaciją jiems suprantama kalba;
- Ypatingos pastangos dedamos siekiant užtikrinti, kad vaikai, turintys specialiųjų poreikių ar negalią, turėtų vienodas galimybes gauti informaciją ir būti išklausti.

Daugiau informacijos

Norėdami sužinoti daugiau apie tai, kaip šie standartai gali būti įgyvendinami atsižvelgiant į vaikų požiūrį į jų patirtį Barnahus, žr. *1.2 standartą. Vaiko dalyvavimo įrankis*, kuriame pateikiamos rekomendacijos ir atrenkami klausimynai.⁴⁰

1.3 standartas. Venkite nepagrįsto delsimo

Kas yra standartas?

Venkite nepagrįsto delsimo: imamasi priemonių, kad būtų išvengta nepagrįsto delsimo, užtikrinant, kad teismo ekspertizės, vaiko apsaugos vertinimai ir psichinės sveikatos bei medicininės apžiūros vyktų per nustatytą laikotarpį ir kad vaikai gautų laiku gautą informaciją.

Kodėl turėtų būti laikomasi šio standarto?

Europos teisinės nuostatos:

- Tarp faktų pranešimo ir interviu nepateisinamas delsimas
- Individualus kiekvieno vaiko aplinkybių ir nenusižengusių šeimos narių poreikių įvertinimas
- Informacijos teikimas
- Pagalbos ir paramos teikimas

Nurodymai: JT vaiko teisių komitetas (VTK) teigia, kad norint veiksmingos pagalbos reikia, kad dėl veiksmų, nusprendus jų dalyvavimo procese, nereikėtų pernelyg ilgai delsti (JTGTK generalinis komentaras Nr. 13). Taip pat žr. Europos Tarybos rekomendacijas dėl vaikams tinkamo teisingumo (2010), Ch. IV.D.4.

Tyrimai ir patirtis: nepagrįsto delsimo vengimas yra pagrindinis vaikų apsaugos ir vaikams palankių nusikaltimų tyrimų ir procesų principas. Veiksmingas tarpžinybinis darbas taip pat priklauso nuo to, kad būtų išvengta nepagrįsto delsimo, kad kiekviena agentūra galėtų laiku atlikti savo atitinkamas funkcijas. Tai turi teigiamą poveikį vaiko gerovei ir gali pagerinti kriminalinio tyrimo ir teismo proceso rezultatus. Pavyzdžiui, išvengus nepagrįsto delsimo tarp pranešimų ir teismo apklausos, vaikas gali lengviau pasakyti savo istoriją ir prisiminti detales, taip pagerindamas vaiko parodymų kokybę ir vertę. Tai taip pat gali sumažinti riziką, kad vaikas patirs spaudimą atsiimti parodymus. Tai taip pat leidžia anksti įvertinti galimus apsaugos poreikius, nesugadinant vaiko parodymų įrodomosios vertės. Tai savo ruožtu užtikrina, kad nėra delsiama apsaugoti vaiką nuo tolesnio smurto poveikio. Laiku atlikta medicininė apžiūra gali atskleisti fizinio smurto įrodymus, kurie gali padėti ir gydymo procesams, ir teismų procesams. Tai taip pat gali leisti terapines paslaugas pradėti anksčiau.

„Aš tiesiog norėjau, kad viskas baigtųsi. Bet tai užtruko ilgai ir sulaukėme vis daugiau apsilankymų sakančių, kad tai truks dar ilgiau ... Norėjau, kad tai pasibaigtų ir grįžčiau į įprastą gyvenimą. Bet praėjo keli mėnesiai, kol tai iš tikrųjų įvyko.“ —12 metų mergaitė, auka, patyrusi seksualinę prievartą⁴¹

Indikatorių ir (arba) įrodymų, kad laikomasi standartų, pavyzdžiai

- Duomenys renkami tam, kad būtų galima stebėti terminus atskirais atvejais ir stebėti bendrą veiklą siekiant išvengti nepagrįsto delsimo;
- Bendros konsultacijos, skirtos pasirengti teismo ekspertizei, vyksta kuo anksčiau, kad būtų išvengta pokalbio vilkinimo;
- Ikiteisminiam tyrimui vadovaujantis prokuroras stebi teismo ekspertizę gretimoje patalpoje, kad nebūtų delsiama susipažinti su svarbia informacija;
- Socialinis darbuotojas (-ai) stebi teismo ekspertizę gretimame kambaryje, kad būtų galima nedelsiant imtis veiksmų tenkinant vaiko poreikius ir apsaugant vaiką;
- „Barnahus“ darbuotojai yra prieinami teismo apklausos metu, kad užtikrintų, jog prireikus jie gali nedelsdami įsikišti į krizę;
- Bendras tolesnis susitikimas vyksta iškart po teismo apklausos, siekiant užtikrinti, kad visiems būtų aišku tolesni veiksmai, vaidmenys ir atsakomybė;
- Kontroliniai sąrašai naudojami tarpžinybinių susitikimų metu prieš teismo ekspertizę ir po jos, siekiant užtikrinti, kad nieko nebūtų praleista ir būtų imtasi tinkamų bei adekvačių veiksmų;
- Medicininės apžiūros poreikis įvertinamas nedelsiant. Jei reikalinga medicininė apžiūra, geriausia tai padaryti tą pačią dieną, kaip ir teismo apklausa „Barnahus“ patalpose;
- Terapinių paslaugų, įskaitant paramą krizėms, poreikis įvertinamas nedelsiant.

Kiekybiniai rodikliai

- Praėjęs laikas nuo atskleidimo ar pranešimo apie įtarimą iki vaiko apsaugos vertinimo pradžios;
- Praėjęs laikas nuo atskleidimo ar pranešimo apie įtarimą iki pirmojo tarpžinybinio planavimo susitikimo;
- Praėjęs laikas nuo tarpžinybinio planavimo susitikimo iki teismo ekspertizės;
- Praėjęs laikas nuo atskleidimo ar pranešimo apie įtarimą iki teismo apklausos;
- Praėjęs laikas nuo atskleidimo ar pranešimo apie įtarimą iki psichinės sveikatos vertinimo;
- Praėjęs laikas nuo atskleidimo ar pranešimo apie įtarimą iki medicininės apžiūros;
- Praėjęs laikas nuo atskleidimo ar pranešimo apie įtarimą iki medicininės / psichinės sveikatos intervencijos vaikui ir nenusikaltusiems šeimos nariams / globėjams / paramos asmenims;
- Praėjęs laikas nuo preliminaraus baudžiamojo tyrimo pradžios iki sprendimo pradėti baudžiamąjį persekiojimą;
- Praėjęs laikas nuo preliminaraus baudžiamojo tyrimo pradžios iki teismo.

2 standartas: daugiadalykis ir tarpžinybinis bendradarbiavimas „Barnahus“

Kas yra standartas?

2.1 Oficialus statusas „Barnahus“ yra oficialiai įtrauktas į nacionalines ar vietos socialines ar vaikų apsaugos tarnybas, teisėsaugos / teismų sistemą ar nacionalinę sveikatos sistemą. „Barnahus“ gali veikti kaip nepriklausoma tarnyba, jei jai tenka įstatymų numatytas vaidmuo, kurį pripažįsta nacionalinės ar vietos valdžios institucijos, įskaitant oficialų įgaliojimą bendradarbiauti su atitinkamomis valstybinėmis agentūromis.

2.2 Daugiadisciplininio ir tarpžinybinio bendradarbiavimo „Barnahus“ organizavimas: bendradarbiavimas yra struktūrizuotas ir skaidrus, įskaitant aiškiai nustatytus vaidmenis, įgaliojimus, koordinavimo mechanizmus, biudžetą, stebėsenos ir vertinimo priemones, kurios prisideda prie efektyvių procesų ir užtikrina tęstinumą ir stabilumą.

2.3 Daugiadisciplininio ir tarpžinybinio bendradarbiavimo „Barnahus“ procesas ir praktika: Daugiadisciplininė / tarpžinybinė intervencija prasideda nuo pirminės ataskaitos ir vadovaujasi bendradarbiavimo intervencijų procesu visos bylos tęstinumu.

Kodėl turėtų būti laikomasi šio standarto?

Europos teisinės nuostatos:

Daugiadiscipliniškumas / koordinavimas / bendradarbiavimas

Nurodymai: JT vaiko teisių komitetas (VTK) skatina veiksmingas procedūras, įskaitant tarpšakinį koordinavimą, kurį prireikus įpareigoja protokolai ir supratimo memorandumai (VTK bendroji pastaba Nr. 13). Taip pat žr. Europos Tarybos rekomendacijos vaikams palankiam teisingumui (2010), Ch.IV.5; CoE Rec. Vaikams tinkamos socialinės paslaugos (2011 m.) Ch.V.E ir; EB apmąstymų dokumentas, kuriame siūlomi 10 integruotų vaikų apsaugos sistemų principų.

Tyrimai ir patirtis: Struktūrizuota organizacija, turinti aiškiai nustatytus vaidmenis, įgaliojimus, koordinavimo mechanizmus, biudžetą, stebėsenos ir vertinimo priemones, prisideda prie efektyvių ir bendradarbiaujančių tarpžinybinių komandų, abipusio pagarbos vaidmenims ir bendros atsakomybės jausmo. Oficialūs susitarimai padeda užtikrinti tęstinumą ir atitinkamų agentūrų vadovų įsipareigojimus. Nuolatinio personalo nario, paskirto koordinuoti tarpžinybinės grupės operacijas ir intervencijas, palaikymas gali padėti užtikrinti sklandų procesą ir tęstinumą. Koordinatorius gali prižiūrėti, kad komandos nariai vykdytų savo atitinkamas pareigas ir anksti nustatytų daugiadisciplininio ir tarpžinybinio proceso problemas. Be to, koordinatorius gali atlikti svarbų vaidmenį planuojant ir laikantis tvarkos bei procedūrų.

Indikatorių ir (arba) įrodymų, kad laikomasi standartų, pavyzdžiai

Oficialus statusas

- „Barnahus“ pripažįsta įstatymai ar oficialus susitarimas ir reguliuoja nacionalinė ar vietos socialinė ar vaikų apsauga, teisėsaugos / teismų sistema arba nacionalinė sveikatos sistema;
- „Barnahus“ turi oficialų atitinkamų institucijų įgaliojimą koordinuoti tarpžinybinį bendradarbiavimą ir teikti daugiadisciplinines paslaugas.

Oficialūs tarpžinybiniai steigiamieji susitarimai

- Oficialus tarpžinybinis pamatinis susitarimas, pasirašytas įgaliotų atstovų, įpareigoja atitinkamas agentūras bendradarbiauti daugiadisciplininiu ir tarpžinybinio lygmeniu bei teikti paslaugas „Barnahus“;
- Oficialus pamatinis susitarimas apima tokius dalykus kaip tikslas, siekiniai, įsipareigojimai, vaidmenys ir atsakomybė, organizavimas, finansai, privatumas, laikotarpis ir konfliktų valdymas;
- Oficialus pagrindinis susitarimas užtikrina visų institucijų dalyvavimą lygiomis teisėmis, siekiant įvairiapusiškai atsižvelgti į vaiko interesus įvertinant vaiko sveikatą, apsaugą, teisinius aspektus bei psichinę sveikatą;
- Susitarimas yra peržiūrimas ir reguliariai atnaujinamas įtraukiant teisinius pasikeitimus bei pokyčius institucijų procesuose bei struktūroje;
- Inicijatyvinis komitetas, įtraukiant skirtingų institucijų atstovus, prižiūri ir vadovauja susitarimo įgyvendinimui;

- Personalas yra susipažinęs su susitarimu ir yra atitinkamai apmokytas.

Koordinavimas

- Vienas ar daugiau asmenų yra paskirti „Barnahus“ tarpinstitucijų bendradarbiavimo koordinatoriumi;
- Koordinatoriaus vaidmuo aiškiai aprašytas darbo aprašyme;
- „Barnahus“ tarpinstitucinė ryšių grupė reguliariai vykdo susirinkimus aptarti praktines detales, susijusias su kasdieniniu institucijų bendradarbiavimu, įskaitant metodus ir protokolus.

Biudžetas

- Dalyvaujančios institucijos oficialaus susitarimo pagrindu įsipareigoja prisidėti prie biudžeto skirto „Barnahus“ išlaidoms ir darbuotojų algoms padengti.

Vaiko apsauga ir kiti vidaus protokolai

- Paslauga turi vaiko apsaugos politiką ir pranešimų mechanizmą, atitinkantį nacionalines Direktyvas ir apimantį keturis tarptautinius vaiko apsaugos standartus: politika, žmonės, procesai ir atskaitomybė;
- Personalas remiasi ir vadovaujasi svarbiais vidaus protokolais: vaiko apsaugos politika ir procedūromis, personalo elgesio kodeksu, pranešimų politika, saugos procesais ir ekstremalių situacijų protokolu.

„Barnahus“ steigimo Šiaurės šalyse reglamentavimas⁴²

Danija

Danijoje, prieš steigiant „Barnahus“, priimtas įstatymas įvedantis privalomą „Barnahus“ steigimą ir naudojimą nacionaliniu lygmeniu:

„Savivaldybių taryba turi įsteigti vaikų namus („Barnahus“) kiekviename regione siekiant iširti vaikų ar jaunuolių, kurie galimai patyrė smurtą ar prievartą, atvejus.

(2) Socialinės Apsaugos ir Vidaus Reikalų ministras turi numatyti taisykles apibūdinančias vaikų namų struktūrą, operacijas, finansavimą ir pareigas ir t.t.“⁴³

Taip pat, Danijos dėl „Barnahus“ priimtas įstatymas reguliuoja operacijas ir pagrindinius „Barnahus“ aspektus. Papildomai Socialinių Paslaugų valdyba priėmė kokybės standartus.

Islandija

„Barnahus“ Islandijoje buvo įgyvendintas be oficialaus reglamento, remiantis neoficialiais susitarimais tarp dalyvaujančių institucijų. Šiandien, vaiko teisių apsaugos tarnyba (Barnaverndarstofa) paskirta „administruoti specialių paslaugų centrus ir skatinti institucijų bendradarbiavimą, stiprinti institucijų, atsakingų už vaikų apsaugą, koordinavimą.“⁴⁴

Be to, įstatyme dėl baudžiamojo proceso (nr. 88/2008), nurodoma, kad vaikų iki 15 metų amžiaus apklausą turi atlikti prižiūrint teisėjui „tam pritaikytoje patalpose“⁴⁵, padedant specialiai apmokytam asmeniui⁴⁶. Vadovaujantis baudžiamojo proceso įstatymo

nuostatomis, teismo teisėjai teigia, kad jaunesnius nei 15 metų amžiaus vaikus privalu apklausti „Barnahus“ patalpose.

Norvegija

Iš pradžių „Barnahus“ Norvegijoje buvo įsteigtas be oficialaus reglamento. Šiuo metu, pagal baudžiamojo proceso kodeksą ir įstatymus, policija ir prokurorai privalo vykdyti apklausas „Barnahus“.⁴⁷

Švedija

„Barnahus“ Švedijoje įsteigtas be oficialaus reglamento. Šiuo metu nėra įstatymo, kuriuo remiantis privalu naudoti „Barnahus“ paslaugomis. Tačiau, policija, kartu su baudžiamojo persekiojimo institucija, teismo medicinos valdyba bei Sveikatos ir Gerovės ministerija, išleido rekomendacijas ir standartus, kurių turi būti laikomasi vykdant veiklą bendrose patalpose vadinamose „Barnahus“:

„Šių bendrų veiksmų tikslas užtikrinti vaikų, galimai patyrusių smurtą, apsaugą, tinkamą gydymą ir pagalbą bei, jei reikalinga, skubias krizių ar terapines intervencijas“. Viso proceso metu, visas dėmesys koncentruojamas į vaiko interesus. Vaikas turi būti informuojamas apie visus jį paveikti galinčius veiksnius ir jam turi būti suteikta galimybė išsakyti savo nuomonę jo brandą atitinkančiu būdu. Tyrimai, vykdomi atsižvelgiant į įstatymus ir socialines paslaugas, turi būti pradedami nedelsiant ir įgyvendinti kaip gali greičiau, atsižvelgiant į situacijos sudėtingumą. Svarbu įvykdyti pirminį tyrimą ir priimti sprendimus kaip galima greičiau. Tyrimams taikomi teisės aktuose numatyti terminai.“⁴⁸

„Barnahus“ vykdomo tarpinstitucinio bendradarbiavimo detales yra numatytos oficialiuose institucijų susitarimuose (žr. į pavyzdį Barnahus Linkoping).

3 standartas: tikslinė grupė

Kas yra standartas?

3.1 Visapusiškas/platus tikslinės grupės apibrėžimas „Barnahus“ namuose tikslinė grupė apima visus smurtą patyrusius ar jo liudininkais tapusius vaikus, įskaitant visas smurto formas⁴⁹. Pažeidimų nepadarę šeimos nariai / globėjai įtraukti į antrinę tikslinę grupę.

3.2 nediskriminavimas: Specialios pastangos skiriamos pasiekti visus smurtą patyrusius ir jo liudininkais tapusius vaikus, nepriklausomai nuo smurto formos.

Kodėl turėtų būti laikomasi šio standarto?

Tarptautiniai ir nacionaliniai teisiniai

įsipareigojimai: Nediskriminacija yra pagrindinis JT Vaiko teisių konvencijos principas (straipsnis nr. 2) ir yra svarbus įgyvendinant JT VTK 19 straipsnį kalbantį apie vaikų teisę į laisvę nuo smurto

Europos teisinės nuostatos:

- Nediskriminavimas
- Nuostatos dėl aukų identifikavimo, įtraukiančios specialiąsias nuostatas dėl smurto aukų, tokių kaip amžiaus, šeimos narių nustatymas

Rekomendacijos: Vaiko teisių komitetas (VTK) pabrėžia, kad dalyvaujančios šalys turi imtis atitinkamų veiksmų užtikrinti kiekvieno vaiko teisę į apsaugą nuo smurto „nediskriminuojant, nepriklausomai nuo vaiko ar jo/jos tėvų ar globėjų rasės, spalvos, lyties, kalbos,

religijos, politinių ar kitų įsitikinimų, valstybinės, etninės ar socialinės kilmės, turto, negalios, gimimo ar kito statuso.“ Be to, šalys turi stengtis, kad pažeidžiamose situacijose esantiems vaikams, kaip ir kitiems, užtikrinama teisė į apsaugą (VTK bendrasis komentaras nr. 13). Taip pat žr. CoE Rekomendacijos dėl vaiko interesus atitinkančio teisingumo (2010) Ch.III.D. ir CoE Rec. dėl vakui tinkamų socialinių paslaugų (2011) Ch.V.B

Tyrimai ir patirtis: „Barnahus“ gali turėti svarbų vaidmenį įgyvendinant valstybių įsipareigojimus į tikslą priimant plačią tikslinę grupę ir užtikrinant lygiateisį prieinamumą ir paslaugas visiems į šią paslaugą nukreiptiems vaikams.

Indikatorių ir (arba) įrodymų, kad laikomasi standartų, pavyzdžiai

Tikslinės grupės apibrėžimas

- Tikslinės grupė įvardinama misijos tiksluose arba oficialioje „Barnahus“ sutartyje;
- Tikslinė grupė apima visus bet kokios formos smurtą patyrusius ar jo liudininkais tapusius vaikus, įtraukiant, bet neapsiribojant tik fizine ar psichologine prievarta, smurtu artimoje aplinkoje, seksualine prievarta ir išnaudojimu, komerciniu išnaudojimu, prekiavimu, lytinių organų žalojimu ir smurtu dėl garbės⁵⁰.

Nediskriminavimas

- Daugiadisciplininis ir tarpinstitucinis atsakymas yra pateikiamas visiems į „Barnahus“ nukreipiamiems, 51 vaikams. Vaiko apsaugos vertinimas, kriminalistinis tyrimas, medicininė ir psichologinė ekspertizė, krizių intervencija⁵² ir tolimesni veiksmai yra suplanuojami ir įgyvendinami visuose atvejuose;
- Paslaugos prieinamos vaikams, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos. Ryšio priemonės ir apklausų kambariai naudojami pagal poreikį, dažniausiai pirminio tyrimo metu, besitęsiančiai krizių intervencijai ir gydymui bei tolesniems veiksams;
- „Barnahus“ pritaikytas ir pasiekiamas specialių poreikių bei negalių turintiems vaikams, kad jie galėtų gauti nešališką informaciją, rekomendacijas, galimybes išsakyti savo požiūrį ir atsiskleisti pokalbių metu;

- Vertējamo paslaugos, esant būtībai, pasiūlomas vaikams ir pažeidumu nepadarīsiem globējams, uztikrinant suteikamos informācijas, rekomendāciju adekvatuma, galimybē išsakyti savo požiūrj ir atsiskleisti pokalbio metu.

4 standartas: vaikui draugiška⁵³ aplinka

Kas yra standartas?

4.1 Vieta ir pasiekiamumas: „Barnahus“ patalpos, pageidautina, steigiamos atskirame pastate, esančiame vaikams pažįstamoje aplinkoje, pavyzdžiui, gyvenamame rajone. Patalpos turėtų būti pasiekiamos vykstant viešuoju transportu. Patalpos yra lengvai pasiekiamos, įskaitant ir vaikus su negalia ir (arba) specialiais poreikiais.

4.2 Vidaus patalpos: Baldai ir priemonės yra tinkamos vaikams ir šeimoms, atitinkančios vaikų amžių, ypatingai esančios laukimo patalpose. Patalpos yra saugios įvairaus amžiaus ir išsivystymo vaikams, įtraukiant vaikus su negalia ir (arba) turinčius specialiųjų poreikių.

4.3 Privatumas: Siekiant užtikrinti privatumą, parengtos atskiros, garsui nepralaidžios patalpos.

4.4 Kontakto su įtariamu nusikaltėliu išvengimas: „Barnahus“ įrengtas taip, kad viso proceso metu išvengiama aukos ir tariamo pažeidėjo kontakto.

4.5 Apklausų kambarys: „Barnahus“ suteikia galimybę tarpinstitucinei komandai gyvai stebėti apklausą kitoje patalpose⁵⁴.

Kodėl turėtų būti laikomasi šio standarto?

Europos teisinės nuostatos:

- Prireikus vaiko aukos apklausos vyktų tam tikslui skirtose arba pritaikytose patalpose
- Teisė išvengti aukos ir nusikaltėlio kontakto

Rekomendacijos: CoE Guideliness for Child-friendly justce (2010) Ch. IV.D.5 and CoE Rec. on Child-friendly social services (2011) Ch.IV.B.

Tyrimai ir patirtis: Pastato vieta bei išdėstymas yra svarbūs siekiant užtikrinti vaikams prieinamas paslaugas, privatumą bei saugumą. Saugios, neutralios bei draugiškos aplinkos suteikimas yra nerimo mažinimo bei daugkartinio traumavimo išvengimo pagrindas. Draugiška aplinka leidžia vaikui atsiskleisti, užtikrinti vaiko apsaugą, nuspręsti dėl vaikai reikalingos fizinės ir psichologinės reabilitacijos, sėkmingai atlikti kriminalinį tyrimą bei teisinius procesus.

Indikatorių ir (arba) įrodymų, patvirtinančių standartų laikymasi, pavyzdžiai.

Vieta ir prieinamumas

- „Barnahus“ steigiamas vaikui draugiškoje aplinkoje, pavyzdžiui, gyvenamajame rajone, ar strateginėje vietoje (pavyzdžiui, netoli ligoninės);
- Viešąjį transportą galima pasiekti pėsčiomis;
- „Barnahus“ įrengta rampa ar platforminis keltuvas.

Aplinka vidaus patalpose

- Vaikas pasitinkamas malonaus darbuotojo ir pasiūloma atsigerti;
- Turinys, pavyzdžiui, žaislai, žurnalai, knygos, žaidimai ir baldai laukiamojoje patalpoje atitinka jaunesniųjų ir vyresniųjų vaikų, negalią ar specialiųjų poreikių turinčių vaikų poreikius;
- Vidaus patalpos įrengtos atsižvelgiant į gerosios praktikos gaires užtikrinant prieinamumą, pavyzdžiui, visos patalpos išdėstytos viename aukšte arba yra liftas, koridoriai yra erdvūs, o tualetai lengvai pasiekiami;
- Reguliariai atliekami patalpų saugos patikrinimai.

Privatumas

- Esant būtinybei užtikrinti privatumą, saugumą ar vadovaujantis teismo ekspertizės įstatymais, prieinami atskiri laukimo kambariai;
- Patalpos yra nepralaidžios garsui;
- Vieta ir ženklavimas yra diskretiški.

Kontakto su įtariamuoju išvengimas⁵⁵

- Įtariamieji nusikaltėliai yra apklausiami ir jiems teikiamos paslaugos skirtingose vietose;
- Jei įtariamasis gali patekti į tą patį pastatą, turi būti skirtingi įėjimai ir patalpos vaikams, šeimai / globėjams ir įtariamiesiems nusikaltėliams;
- Susitikimai su vaikais ir įtariamaisiais organizuojami siekiant išvengti jų kontakto.

Apklausų kambarys

- Apklausos ir stebėsenos kambariai yra skirtingi, tačiau sujungti garso bei vaizdo priemonėmis;
- Apklausos stebėjimas vyksta stebėjimo kambaryje;
- Kambarys yra patogus ir pritaikytas vaikams. Baldai bei dekoracijos neblaško dėmesio;
- Kamera pastatyta taip, kad užfiksuotų vaiką bei jo rankų judesius, jei vaikas piešia ar kažką rodo.

5 standartas: Tarpinstitucinis atvejo valdymas⁵⁶

Kas yra standartas?

5.1 Oficialios procedūros ir metodika: tarpinstitucinė atvejo peržiūra ir planavimas yra svarbi „Barnahus“ komandos ir atitinkamų institucijų darbo dalis ir reglamentuojama bendru susitarimu.

5.2 Ilgalaikis atvejo planavimas ir peržiūra: atvejo peržiūros ir planavimo susirinkimai dalyvaujant atitinkamų institucijų atstovams yra reguliariai organizuojami „Barnahus“.

5.3 Nepertraukiamas atvejo sekimas: „Barnahus“ užtikrina dokumentų apie pažangą ir naudingos informacijos prieinamumą tarpinstitucinės komandos nariams iki atvejo užbaigimo, apžvelgiančius šalies įstatymus dėl duomenų apsaugos, privatumo ir konfidencialumo.

5.4 Padedantis asmuo⁵⁷ : įgaliotas, apmokytas nepriklausomas asmuo arba „Barnahus“ komandos narys valdo daugiadisciplininę ataskaitą siekiant užtikrinti nepertraukiamą pagalbą ir tolesnius su vaiku ir šeima / globėjais susijusius veiksmus.

Kodėl turėtų būti laikomasi šio standarto?

Europos teisinės nuostatos:

- Vykdamas Direktyvose nurodytus įsipareigojimus, svarbu pirmiausia atsižvelgti į vaiko interesus
- Individualus kiekvieno vaiko aplinkybių ir nenusižengusių šeimos narių poreikių įvertinimas
- daugiadiscipliniškumas / koordinavimas / bendradarbiavimas.
- Pasitikėjimo rato nuostatos

Rekomendacijos: JT VTK pažymi efektyvias vaiko teisę į apsaugą nuo smurto užtikrinančias procedūras (JTVTK 19 straipsnis), įtraukiant tarpsektorinį valdymą, kuris yra reglamentuojamas protokoluos ir susitarimo memorandume. „VTK“ taip pat teigia, jog „specialistai, dirbantys vaiko apsaugos sistemoje, turi būti apmokomi tarptarnybinio bendradarbiavimo ir bendradarbiavimo protokolų srityse“. Proceso dalys: a) dalyvaujantis, daugiadisciplininis trumpalaikių ir ilgalaikių vaiko, globėjų ir šeimos poreikių įvertinimas, skiriant atitinkamą svorį vaiko bei globėjų ir šeimos nuomonėms; b) įvertinimo rezultatų dalijimasis su vaiku, globėjais ir šeima; c) vaiko ir šeimos nukreipimas egzistuojančioms paslaugoms, kurios galėtų patenkinti šiuos poreikius, gauti; ir d) intervencijos tinkamumo įvertinimas ir tolesnis stebėjimas. (Bendra pastaba Nr. 13). Taip pat žiūr. „CoE“ gaires dėl vaikui palankaus teisingumo (2010) Ch. 4.A.5 ir „CoE Rec.“ Vaikui tinkamos socialinės paslaugos (2011) Ch. V.E, Hd ir J.

Tyrimai ir patirtis: Tarptarnybinis atvejo planavimas, remiantis procedūromis ir protokolais, yra svarbus tam, kad būtų užtikrinama, jog tarptarnybinės komandos ir atitinkamų tarnybų taikomos intervencijos būtų daugiadisciplininės, koordinuotos, efektyvios ir tinkamos. Kuo įmanoma įdėmesnis atvejo stebėjimas ir atvejo peržiūra

- laikantis įstatymų bei nepamirštant vaiko interesų - įgalina komandą rinkti ir dalintis informacija tam, kad bet kokios konkrečios bylos etapai - tyrimo bei teisinio proceso - būtų prieinami peržiūrai. Atvejo stebėjimas taipogi įgalina tarptarnybinę komandą stebėti atvejo, nukreipto tarnybai, progresą ir rezultatus. Tinkama teikiama paskirto specialisto parama nukentėjusiajam ir besitęsiantis stebėjimas viso proceso metu gali padėti sumažinti vaiko ir nenusikaltusio šeimos nario / globėjo patiriamą nerimą ir traumą. Esminis paramos nukentėjusiajam aspektas yra nenutrūkstamas informacijos prieinamumas vaikui ir nenusikaltusiam globėjui bei tinkamas vaiko nuomonės apsvarstymas. Nenusikaltusioms šeimoms / globėjams gali prireikti gairių ir paramos, siekiant sustiprinti jų sugebėjimą teikti paramą vaikui, suprantant teisinius procesus, vaiko teises ir prieinamą gydymą.

Indikatorių ir (arba) įrodymų, patvirtinančių standartų laikymasi, pavyzdžiai.

Oficialios procedūros ir tvarka

- „Barnahus“ nustato oficialias atvejo valdymo procedūras, įskaitant susirinkimų planavimą, dokumentaciją ir tolesnį stebėjimą.
- Yra protokolas, padedantis tarptarnybinėms komandoms laikytis privatumo ir duomenų apsaugos reikalavimų.
- Egzistuoja sistema, vertinanti daugiadisciplininio metodo poveikį vaikui.
- Atvejo peržiūra ir planavimas yra koordinuojami ir palengvinami paskirto „Barnahus“ darbuotojo.
- Darbuotojai yra apmokyti ir susipažinę su procedūromis ir tvarka.

Tarptarnybinis planavimas ir atvejo peržiūra

- Yra sušaukiamas pirminis visų atitinkamų tarnybų susirinkimas daugiadisciplininio atsako planavimui ir koordinavimui.
- Po tiriamosios apklausos ir medicininės apžiūros yra sušaukiamas tolesnis visų atitinkamų specialistų susirinkimas, kuriame yra pasidalijama informacija apie išsiaiškintus faktus, ir planuojamos bei koordinuojamos tolesnės intervencijos.
- Yra rengiami reguliarūs atitinkamų tarnybų susirinkimai, kurių metu atvejai yra peržiūrimi, dalijamasi atnaujinta informacija ir vertinamas daugiadisciplininės ir tarptarnybinės intervencijos poveikis.
- Atvejo peržiūroje visos tarnybos dalyvauja lygiavertiškai ir nė viena tarnyba nedominuoja taip, kad susilpnintų kitų disciplinų indėlį.
- Atvejais, kai vaikas turi mokymosi sunkumų arba specialiųjų poreikių, visais atvejais planuojant visas paslaugas, įskaitant tiriamąją apklausą, medicininę apžiūrą ir terapiją, yra konsultuojamasi su ekspertu; būtų geriausia, jei ekspertas turėtų išankstinių žinių apie konkretų vaiką.

Nenutrūkstamas atvejo stebėjimas

- „Barnahus“ sistemaiškai dokumentuoja su kiekvienu konkrečiu atveju susijusią informaciją; tai daroma laikantis šalies įstatymų bei duomenų apsaugos, privatumo ir konfidencialumo politikos. Renkama informacija yra (bet neapsiriboja): demografiniai nukentėjusiojo ir šeimos duomenys, tiriamosios apklausos ir atvykimas į tiriamąsias apklausas, daugiadisciplininės atvejo peržiūros susirinkimų skaičius, šiuose susirinkimuose dalyvavusios tarnybos bei, kai priinama, terapinės ataskaitos ir medicininės ataskaitos.58

Paramą teikiantis asmuo

- Viso tyrimo ir teisinio proceso metu vaikui ir globėjui yra teikiama nenutrūkstanti parama ir informacija.
- Atsižvelgiant į vaiko ir šeimos / globėjų poreikius, pasibaigus teisiniam procesui ir gydymui, yra suorganizuojamas tolesnis stebėjimas⁵⁹
- Yra paskiriamas apmokytas asmuo arba tarptarnybinės komandos narys, kuris stebės daugiadisciplininį atsaką, kad būtų užtikrinama, jog vaikui ir nenusikaltusiam šeimos nariui / globėjui yra teikiama nenutrūkstanti parama.
- Jeigu paramą teikiančio asmens / koordinatoriaus vaidmuo yra atliekamas asmens, kurio atstovaujama tarnyba nėra teikiamos paslaugos komandos dalis, paslaugą teikiančios komandos narys yra atsakingas už bendradarbiavimą su ne komandoje esančia tarnyba, kad būtų užtikrinamas bendravimas ir tolesnis stebėjimas.

Informacijos keitimosi reguliavimas „Barnahus”.

Danijos įstatymai

Svarstant atvejį, kai yra pasitelkiami vaikų namai, cf. 50(a) skyrius, vaikų namų darbuotojai, policija ir prokuratūra, taip pat ir sveikatos apsaugos institucijos, autorizuoti sveikatos priežiūros specialistai ir savivaldybės atstovai, kurie dirba socialiai remtinių vaikų ir jaunų asmenų srityje, gali tarpusavyje keistis griežtai konfidencialia informacija apie vaiko arba jauno asmens asmenines ir su šeima susijusias aplinkybes tokiu atveju, kai toks informacijos keitimasis yra laikomas būtinu dėl vaiko arba jauno asmens sveikatos ir raidos.” 50.1 (c) Konsolidacinis socialinių tarnybų aktas.

Atitinkamų tarnybų vaidmuo ir funkcijos tarptarnybiniam susirinkime - „Barnahus Linköping“

„Barnahus“

Tarptarnybinio posėdžio pirmininkai. Jie yra atsakingi už tai, kad posėdyje atliktas įvertinimas būtų bendras ir pagrįstas visų atitinkamų tarnybų pateikta informacija. Atsakingi už tai, kad tarp tarnybų būtų prieinama susitarimo dėl tolesnio atvejo planavimo. Apsiima strateginės grupės sekretoriaus vaidmenį ir platina posėdžio minutes visoms dalyvaujančioms tarnyboms.

Ligoninės pediatrijos skyrius

Medicininė ekspertizė. Atlieka pirminį įvertinimą medicininės apžiūros poreikiui nustatyti. Dalijasi informacija apie ankstesnes žinias apie vaiką, jei tokių yra.

Vaiko ir paauglio psichiatrijos tarnyba

Psichiatrinė vaiko ekspertizė. Atlieka pirminį atvejo įvertinimą nustatant poreikį krizinei paramai ir terapinėms intervencijoms. Dalijasi informacija apie ankstesnes žinias apie vaiką, jei tokių yra.

Policija ir prokuratūra

Kriminalinė ir teisinė ekspertizė. Atlieka pirminį įvertinimą nustatant poreikį pradėti kriminalinį tyrimą.

Socialinės tarnybos

Psichologinė ekspertizė. Atlieka pirminį įvertinimą nustatant vaiko apsaugos ir intervencijų poreikį. Dalijasi informacija apie ankstesnes žinias apie vaiką, jei tokių yra.

Tarptarnybinių posėdžių darbotvarkės modelis Stokholme „Barnahus“

Ižanga ir susirinkimo schema

- Dalyvių prisistatymas: vardas, pavardė ir tarnyba.
- Posėdžio dokumentavimas: bendros susirinkimo minutės arba iš kiekvienos tarnybos atskirai.
- Konfidencialumo aptarimas: ar kažkuri iš dalyvaujančių tarnybų yra saistoma konfidencialumo įsipareigojimų - trumpai.

Posėdžio tikslas

- Keitimasis informacija ir bendras planavimas.
- Užtikrinimas, kad vaiko perspektyva ir interesai yra esminiai svarstomi dalykai.
- Konkretaus tikslo, susijusio su atveju, nustatymas.

Atvejo istorija ir ankstesnės žinios apie atvejį

- Socialinės tarnybos: ankstesni tyrimai dėl smurto šeimoje - kada.
- Ankstesnės intervencijos ir rezultatai.
- Policija / prokuratūra: ar anksčiau policijos buvo užfiksuota smurto, piktnaudžiavimo medžiagomis ar kitų rimtų nusikaltimo atvejų, susijusių su šeimos nariu?
- Ankstesnės vaiko apsaugos komandos ir vaiko ir paauglio psichiatrijos tarnybos dokumentacijos, jei tokia yra, peržiūra.

Išankstinis tiriamosios apklausos planavimas

- Kokių veiksmų atitinkamos tarnybos ėmėsi nuo tada, kai buvo gautas pranešimas iš policijos?

Tiriamosios apklausos dienos planavimas:

- Data ir laikas.
- Teisinis atstovas ir vaikui pažįstamas asmuo, kuris lydės vaiką į „Barnahus“.
- Konkrečios su vaiku ir situacija susijusios charakteristikos, pavyzdžiui, kalba, specialieji poreikiai, situacija namuose.
- Vaiko ir paauglio psichiatrijos tarnybos buvimas stebėjimo kambaryje.

Planavimas to, kas bus po tiriamosios apklausos - dalykai, kurie jau dabar turėtų būti apsvarstomi

- Vaiko apsaugos įvertinimas - įvairūs scenarijai.
- Kaip bus pranešama vaiko globėjui?
- Vaiko grįžimo po apklausos, jei galima, pas tėvus / globėjus planavimas.
- Prokuratūros ir policijos nuomonė apie tolesnius žingsnius.
- Intervencija krizės atveju.
- Medicininė apžiūra
- Kas pateiks informaciją vaikui apie sprendimus ir veiksmus – VTK 12 straipsnis.

Kiti klausimai

- Ar yra brolių arba seserų, kurie galėjo būti smurto liudininkais?
- Kita, įskaitant poreikį vertėjavimui.

Tarptarnybinio posėdžio apibendrinimas

- Posėdžio apibendrinimas.
- Jeigu reikia atlikti pakeitimų planavime, turi būti pranešama visoms tarnyboms.

6 standartas: tiriamosios apklausos⁶⁰

Kas yra standartas?

6.1 Įrodymais grįsta praktika ir protokolai: tiriamosios apklausos yra atliekamos vadovaujantis įrodymais grįsta praktika ir protokolais, kurie užtikrina gautų įrodymų kiekį ir kokybę. Pagrindinis apklausos tikslas yra išvengti iš naujo traumatizuoti ir išgauti kuo detalesnį vaiko paties laisvai pasakojamą pasakojimą, laikantis įrodymų gavimo taisyklių ir gynybos teisių taisyklių.

6.2 Specializuoti darbuotojai: tiriamosios apklausos yra atliekamos specializuotų darbuotojų, kurie yra reguliariai apmokomi, kaip atlikti tiriamąsias apklausas.

6.3 Vita ir įrašinėjimas: tiriamosios apklausos yra atliekamos „Barnahus“. Tam, kad būtų galima išvengti pakartotinio įvairių specialistų, kuriems reikia prieigos prie vaiko atskleistos informacijos, apklausinėjimo, yra įrašinėjamas apklausų vaizdas ir garsas.

6.4 Daugiadisciplininis ir tarptarnybinis dalyvavimas: tiriamąją apklausą atlieka vienas specialistas. Visi atitinkami daugiadisciplininės tarptarnybinės komandos nariai gali stebėti tiriamąją apklausą - gyvai iš šalia esančio kambario arba peržiūrėti įrašą. Tam, kad apklausiantysis asmuo galėtų vaikui perduoti stebėtojų klausimus, tarp apklausiančiojo asmens ir stebėtojų egzistuoja bendravimo sistema.

6.5 Kaltinamojo teisės į sąžiningą bylos nagrinėjimą gerbimas ir “šalių lygiateisiškumas”: yra procedūros, kurios gynybai suteikia galimybę nukentėjusiam vaikui / vaikui liudininkui užduoti klausimą per tiriamosios apklausos vykdytoją. Jei apkaltintas asmuo turi teisę pagal įstatymą stebėti vaiko liudijimą, tai yra daroma pasitelkiant vaizdo ir garso perdavimą, kad būtų išvengiama potencialaus kontakto tarp apkaltinto asmens ir vaiko.

6.6 Pritaikyta vaikui: apklausa yra pritaikoma atsižvelgiant į vaiko amžių, išsivystymą ir kultūrinius aspektus bei apsvarstant specialiuosius poreikius, įskaitant vertėjavimą. Tai gali būti daroma minimizuojant apklausos trukmę, duodant pertraukas ir, prireikus, atlikti apklausą per kelias sesijas. Apklausų skaičius yra ribojamas iki mažiausio kriminaliniam tyrimui reikalingo apklausų skaičiaus. Jei reikia keletu apklausų, jos visos yra atliekamos to paties specialisto. Apklausos organizavimas yra atliekamas atsižvelgiant į vaiko interesus, kurie kai kuriais atvejais gali reikšti, kad reikia daugiau apklausų ir (arba) reikia pakeisti apklausančiąjį specialistą.

Kodėl turėtų būti laikomasi šio standarto?

Europos teisinės nuostatos:

- Informacijos teikimas
- Teisė į vertimą žodžiu ir raštu
- Tyrimui bei teisiniams procesams, susijusiems su vaikais, pritaikytos procedūros
- Apklausos vyksta šiam tikslui sukurtose arba pritaikytose patalpose
- Apklausas vykdo šiam tikslui apmokyti specialistai
- Jei įmanoma ir tinkama, tas pats asmuo vykdo visas auka tapusio vaiko apklausas

- Visas seksualinio smurto, smurto dėl lyties ar artimųjų smurto aukų apklausas vykdo tos pačios, kaip ir auka, lyties asmuo
- Apklausų skaičius ribojamas, atsižvelgiant į poreikį, siekiama, kad jos būtų vykdomos tik tais atvejais, kai visiškai būtina baudžiamųjų tyrimų ir procesų tikslais
- Nusikalstamų veikų tyrimo metu visas auka tapusio vaiko apklausas būtų galima įrašyti vaizdo ir garso priemonėmis ir tokie apklausos įrašai galėtų būti naudojami kaip įrodymai baudžiamajame procese
- Galimybė paprašyti išklaudyti auką naudojantis ryšio priemonėmis
- Teisė išvengti aukos ir nusikaltėlio kontakto
- Mokymai ir priemonės
- daugiadiscipliniškumas / koordinavimas / bendradarbiavimas.

Gairės: JT Vaiko teisių komitetas (VTK) pabrėžia, kad „Smurto atveju, ar jie būtų pranešti vaiko, atstovo ar išorinės šalies, tyrimai privalo būti atliekami kvalifikuotų specialistų, kuriems buvo skirtas konkretus vaidmuo ir pilni apmokymai, ir turi būti grįsti vaiko teisėmis ir atliekami vaikui tinkamu metodu.“ Išsamios, tačiau vaikui pritaikytos tyrimo procedūros, leis užtikrinti, kad smurtas yra teisingai identifikuojamas, ir pateiks įrodymus, reikalingus administraciniam, civiliniam, vaiko apsaugos ir baudžiamajam procesams. Reikia laikytis ypatingo atsargumo siekiant išvengti tolesnės žalos vaikui, kuri gali kilti tyrimo proceso metu. Siekiant šio tikslo, visos šalys yra įpareigosos siekti sužinoti vaiko požiūrį ir duoti jam atitinkamą svorį.“ (JTVTK Bendra pastaba Nr. 13) VTK toliau teigia, kad kai vaikų teisės yra pažeidžiamos, „valstybės turi užtikrinti, jog egzistuoja ir vaikams yra prieinamos efektyvios ir vaikui tinkamos procedūros“ (Bendra pastaba Nr. 5). Komitetas toliau ragina valstybes „priimti ir

įgyvendinti tokias taisykles ir procesus, kurie užtikrintų, kad būtų išvengiama pakartotinio poreikio vaikų, nukentėjusių nuo fizinio smurto, seksualinio smurto arba kitokių smurtinių nusikaltimų, liudijimo, pasitelkiant apklausų vaizdo įrašymą, kad būtų sumažinamas pakartotinis traumatizavimas” (Bendra diskusijos apie vaiko teisę būti išgirstam diena). Taip pat žiūr. CoE gaires apie vaikui palankų teisingumą Ch. IV.D.6 ir EK Refleksijos dokumentą, kuriame yra siūlomi 10 principų integruotoms vaiko apsaugos sistemoms, Europos Komisija, pavyzdžiui, principai 1, 2 ir 6.

Tyrimai ir patirtis: Tyrimai parodė, kad pakartotinės apklausos vaikui gali būti labai traumuojančios, ir kad pakartotinis traumatizavimas vaikui gali būti žalingesnis negu pats smurtas. Dėl šios priežasties reikia imtis specialių priemonių, kurios užtikrintų, kad vaikams yra suteikiama galimybė parodymus duoti emociškai ir fiziškai saugioje ir palankioje aplinkoje. Tyrimai taip pat parodė, kad pakartotinės apklausos, atliekamos asmenų, kurie nėra specialiai apmokyti tiriamosios apklausos srityje, gali iškraipyti vaiko įvykių versiją (pavyzdžiui, užduodant klausimus, kurie savyje siūlo atsakymą). Teisminės ekspertizės apklausos privalo atitikti teisminių parodymų surinkimo reikalavimus bei gerbti gynybos turimas teises, kad surinkti įrodymai būtų validūs teisme.⁶¹

Indikatorių ir (arba) įrodymų, patvirtinančių standartų laikymasi, pavyzdžiai.⁶²

Įrodymais grįsti metodai ir protokolai

- Įrodymais grįsti protokolai, tokie kaip NICHD arba NCAC, yra naudojami teisminės ekspertizės ir tiriamosiose apklausose;
- apklausas vykdančias asmenys yra apmokyti naudotis įrodymais grįstais metodais ir protokolais;

- Įrodymai, surinkti teisminės ekspertizės apklausas vykdančių asmenų, teisme yra pripažįstami galiojančiais.

Specializuotas personalas

- Teisminės ekspertizės ir tiriamąsias apklausas gali atlikti tik specializuotas personalas;
- personalas yra reguliariai apmokomas teisminės ekspertizės apklausų vykdymo;
- personalui reguliariai suteikiamos gairės, supervizijos ir psichologinis konsultavimas, įskaitant kolegų įvertinimus (taip pat žr. 9 standartą).

Vieta ir įrašinėjimas

- „Barnahus“ yra prieinami specialūs vaikams skirti teisminės ekspertizės apklausų kambariai;
- apklausų kambariuose yra įrengtos kameros ir garso sistemos, kurios suteikia aukštą įrašo kokybę ir galimybę stebėti teisminės ekspertizės apklausą gyvai;
- įrašoma visų apklausų garsas ir vaizdas;
- apklausų įrašai yra laikomi saugioje vietoje su apribotu priejimu.

Daugiadisciplinis ir tarptarnybinis dalyvavimas

- Įprastai apklausos yra atliekamos vieno specialisto ir iš gretimo kambario yra stebimos kitų specialistų;
- yra suteikiamos galimybės stebėti gyvą apklausos transliaciją per ekraną kitame kambaryje;
- jeigu reikalinga, stebėtojams suteikiama galimybė tiesiogiai bendrauti su apklausą vykdančiu asmeniu pasitelkiant ausines;

- teismines apklausas vykdantys asmenys turėtų būti apmokomi, kaip apklausos metu naudotis vertėju;
- apklausą vykdantis asmuo paaiškina vertėjo vaidmenį vaikui ir vertėjui. Apklausą vykdantis asmuo pateikia rekomendaciją, ar vertėjas turėtų prisijungti pasitelkiant telekomunikacines technologijas, ar būti kartu apklausos kambaryje; taip pat rekomenduoja, kurioje kambario vietoje vertėjas turėtų sėdėti. Tikslumo užtikrinimui vertimas yra patikrinamas antro vertėjo;
- tiriamosios apklausos su nelydimais ir prieglobsčio ieškančiais vaikais yra stebimos atitinkamų migracijos institucijų, vaiko teisinio globėjo ir kitų atitinkamų specialistų;
- kontrolinis sąrašas padeda stebinti komandai ir užtikrina, kad visi supranta savo pareigas ir atsakomybes;
- neprasikaltę šeimos nariai ir globėjai negali stebėti teisminės ekspertizės apklausos.

Pritaikytas vaikui

- Apklausų skaičius yra apribojamas minimaliu būtinu skaičiumi, kuris yra reikalingas kriminaliniam tyrimui vykdyti;
- jeigu prireikia daugiau negu vienos apklausos, jos yra atliekamos to paties specialisto;
- apklausos yra pritaikomos kiekvieno asmens individualiai situacijai ir savybėms, atsižvelgiant į amžių, raidos, lingvistinio, kognityvinio ir socialinių įgūdžių išsivystymo laipsnį, kilmės kultūrą, emocinę būklę;
- yra išsiaiškinami ir patenkinami specialūs poreikiai;
- esant poreikiui yra pasiūlomas vertėjas.

Pagarba kaltinamojo teisei į gynybą ir priemonių lygybės principui:

- po informacijos atskleidimo gynybos advokatui yra pasiūloma galimybė vaiką apklausti, pavyzdžiui, surengiant antrą vaiko apklausą;
- jeigu yra prašoma vykdyti antrą apklausą, ji turi apsiriboti tik papildomais klausimais, o klausimų iš pirmos apklausos kartojimas yra neleistinas;
- jeigu yra prašoma vykdyti antrą apklausą, ji yra vykdoma to paties specialisto, kuris vykdė pirmąją apklausą;
- kaltinamajam nėra suteikiama priega į „Barnahus“ patalpas, bet jam gali būti leidžiama stebėti apklausą per vaizdo ir garso transliaciją.

„Jie tikisi, kad vaikai atsakys į nemalonius klausimus, kuriuos jie užduoda oficialiu tonu. Tai priverčia vaikus pasijusti nejaukiai, dėl ko jiems sunkiau atsakinėti į klausimus.“ —penkiolikmetė, nukentėjusi nuo seksualinio smurto

„Tie žmonės, kurie vykdo apklausas. Aš manau, kad jie yra patys svarbiausi, jie turėtų būti ramūs ir draugiški. Tai yra pagrindinis dalykas.“– šešiolikmetis, nukentėjęs nuo buitinio smurto

„Jie neturėtų kankinti vaiko, versdami tiek daug kartų pasakoti istoriją... Tai labai kankina. Bet, pavyzdžiui, spėju, papasakoti vieną kartą... Tiesiogiai pas psichologą papasakoti tyrėjui, papasakoti kažkam, o tuomet jie turėtų perduoti liudijimą teisėjui, o vaikas neturėtų vėl būti kviečiamas. O blogiausiu atveju, vaikas turėtų papasakoti teisėjui... Bet ne teismo salėje.“ —keturiolikmetė, nukentėjusi nuo seksualinio smurto

„Man buvo nemalonu perpasakoti istoriją apie tai, kas nutiko, keletą kartų – policijos pareigūnams, tiriantiesiems pareigūnams, galbūt pirminį tyrimą vykdantiems pareigūnams, aš tiksliai nežinau, kas jie tokie buvo, bet buvo nemalonu perpasakoti tą patį dalyką daugiau negu vieną kartą.“ — šešiolikmetis, nukentėjęs nuo seksualinio smurto ir jį liudijęs⁶³

7 standartas: medicininė apžiūra

Kas yra standartas?

7.1 Įvertinimas: medicininiai įvertinimai ir / arba teisminės ekspertizės medicininiai įvertinimai įprastai yra atliekami specializuoto personalo „Barnahus“ patalpose⁶⁴.

7.2 Gydymas: medicininis gydymas yra suteikiamas „Barnahus“ patalpose (nebent atvejis yra skubus arba komplikuotas ir reikalinga specialioji intervencija ligoninėje, kuri gali būti ambulatorinė arba stacionarinė).

7.3 Personalas: medicininė apžiūra yra vykdoma specializuoto personalo, kuris yra apmokytas atpažinti fizinio, seksualinio ir emocinio smurto rodiklius bei vaiko nepriežiūrą.

7.4 Atvejo peržiūra ir planavimas: jei reikalinga, medicinos personalas dalyvauja atvejo peržiūros ir planavimo susirinkimuose.

7.5 Informacija ir vaiko dalyvavimas: Vaikams ir šeimos nariams / globėjams yra suteikiama adekvati informacija apie prieinamą ir būtiną gydymą ir jie gali tartis dėl laiko, vietos ir intervencijų organizavimo.

Kodėl turėtų būti laikomasi šio standarto?

Europos teisinės nuostatos:

- Atsižvelgimas į vaiko interesus
- Informacijos teikimas
- Teisė į vertimą žodžiu ir raštu
- Pagalbos ir paramos teikimas
- Individualus kiekvieno vaiko aplinkybių ir nenusižengusių šeimos narių poreikių įvertinimas
- Apmokytų specialistų psichosocialiniam įvertinimui, teisminės ekspertizės apklausai ir fizinei apžiūrai įtraukimas / Mokymai ir priemonės
- (Teisminė ekspertizė) Medicininės apžiūros yra atliekamos kiek minimaliai reikalinga

Gairės: JT Vaiko teisių komitetas (VTK) pabrėžė, kad vaikui ir neprasidėjusiems globėjams ir kitiems šeimos nariams turi būti prieinama įvairaus tipo parama nukentėjusiems asmenims, įskaitant medicininę, psichikos sveikatą, socialines ir teisines paslaugas. VTK taip pat skatina tolesnį stebėjimą ir ilgalaikes intervencijas. Dėl paramos nukentėjusiajam turėtų būti nusprendžiama pasitelkiant dalyvaujantį metodą ir nepateisinamas atidėliojimas turi būti išvengiamas. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas vaiko požiūrio išsiaiškinimui ir pakankamos svarbos šiam požiūriui suteikimas (VTK, Bendrasis komentaras, Nr. 13). VTK toliau pabrėžia poreikį priemonėms - įskaitant medicininės paslaugas - skatinančioms nuo smurto nukentėjusių asmenų fizinį ir psichologinį atsigavimą (VTK, Bendrasis komentaras, Nr. 13). Taip pat žiūr. CoE Gaires dėl vaikai palankios sveikatos priežiūros (2011) Ch. IV.19

Tyrimai ir patirtis: kiekvienu atveju kiekvieno vaiko medicininė apžiūra sustiprins diagnostinį tikslumą. Kartais tuo pačiu metu vyksta daugybinės smurto ir nepriežiūros formos, iš kurių be medicininės apžiūros kai kurios gali būti pražiūrimos.

Indikatorių ir (arba) įrodymų, patvirtinančių standartų laikymasi, pavyzdžiai.

Įvertinimas ir gydymas

- Medicininė apžiūra, gydymas ir potencialus nukreipimas specializuotoms medicininio gydymo formoms yra sudedamoji „Barnahus“ siūlomų paslaugų dalis;
- medicininiai įvertinimai ir (arba) teisminės ekspertizės medicininiai įvertinimai įprastai yra atliekami „Barnahus“ patalpose;
- jei tinkama, medicininis gydymas yra vykdomas „Barnahus“ patalpose;
- „Barnahus“ palaiko ryšius su vietine ligonine, į kurią tolesniam įvertinimui ir gydymui gali būti nukreipiami tam tikri atvejai, įskaitant skubius ir komplikuotus atvejus, reikalaujančius specialios intervencijos ligoninėje (ambulatoriškai arba stacionariai); susirūpinimą keliančius atvejus ligoninė taip pat nukreipia į „Barnahus“ tarnybą.

Personalas

- Medicininis įvertinimas ir gydymas „Barnahus“, atsižvelgiant į vaiko poreikius, yra atliekami pediatro, ginekologo, teisminės ekspertizės medicinos gydytojo arba pažengusio slaugytojo, kuris yra išklauses specialius apmokymus apie smurtą prieš vaikus ir vaiko nepriežiūrą;

- personalas yra kompetentingas dokumentuojant sužalojimų nuotraukas bei žaizdas ant nukentėjusiojo kūno;
- „Barnahus“ personalas yra kompetentingas naudotis ir turi prieigą prie įrangos, leidžiančius atlikti vaikui pritaikytas bendrąją ir genitalijų apžiūras (pvz., vaizdinis kolposkopas seksualinio smurto atvejų apžiūrai ir aukštos kokybės kamera fizinio smurto atvejų apžiūrai). Jei tokios įrangos nėra, vaikas yra nukreipiamas ten, kur tokia apžiūra gali būti atlikta neatidėliojant.

Atvejo peržiūra ir planavimas

- Medicinos personalas dalyvauja atvejo peržiūros ir planavimo forume, kuris vyksta pirminio įvertinimo metu, bei, jei reikalinga, tolesniuose atvejo peržiūros susitikimuose.

Informacija ir vaiko dalyvavimas

- Vaikams ir globėjams yra suteikiama adekvati informacija apie tyrimus ir prieinamą gydymą;
- „Barnahus“ išsiaiškina vaiko požiūrį į tyrimus ir gydymą ir suteikia šiam požiūriui atitinkamą svarbą.

8 standartas: terapinės paslaugos

Kas yra standartas?

8.1 Įvertinimas ir gydymas⁶⁵: įprastai į „Barnahus“ nukreiptiems nukentėjusiems vaikams ir vaikams liudininkams yra suteikiamas įvertinimas ir gydymas.

8.2 Personalas: psichikos sveikatos paslaugos ir gydymas yra teikiami specialistų ekspertų, kurie yra išklause specialius mokymus.

8.3 Informacija ir vaiko dalyvavimas: Vaikams ir šeimos nariams / globėjams yra suteikiama adekvati informacija apie prieinamą gydymą ir jie gali tartis dėl laiko, vietos ir intervencijų organizavimo.

8.4 Intervencija krizės metu: „Barnahus“ pasižymi aiškia organizacine struktūra ir turi nuolatinius darbuotojus, prireikus galinčius teikti paramos intervencijas vaikui ir neprasizengiantiems šeimos nariams / globėjams krizės metu.

Kodėl turėtų būti laikomasi šio standarto?

Teisiniai tarptautiniai ir Europos įsipareigojimai: JT Vaiko teisy konvencijos (JTVTK) 39-as straipsnis nurodo, kad šalys narės privalo imtis „visų tinkamų priemonių skatinti fizinį ir psichologinį nuo nepriežiūros, išnaudojimo arba smurto nukentėjusio vaiko atsigavimą ir socialinę reintegraciją [...]“.

Europos teisinės nuostatos:

- Atsižvelgimas į vaiko požiūrį, informacijos teikimas
- Teisė į vertimą žodžiu ir raštu
- Pagalbos ir paramos teikimas
- Individualus kiekvieno vaiko aplinkybių ir nenusižengusių šeimos narių poreikių įvertinimas
- Specialistų įtraukimas į psichosocialinį vertinimą, teismo apklausas ir fizinę apžiūrą / mokymai ir priemonės

Gairės: JT Vaiko teisių komitetas (VTK) pabrėžė, kad vaikui ir neprasižengusiems globėjams ir kitiems šeimos nariams turi būti prieinama įvairaus tipo parama nukentėjusiems asmenims, įskaitant medicininę, psichikos sveikatą, socialines ir teisines paslaugas. VTK taip pat skatina tolesnį stebėjimą ir ilgalaikes intervencijas. Dėl paramos nukentėjusiajam turėtų būti nusprendžiama pasitelkiant dalyvaujantį metodą ir nepateisinamas atidėliojimas turi būti išvengiamas. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas vaiko požiūrio išsiaiškinimui ir pakankamos svarbos šiam požiūriui suteikimas (VTK, Bendrasis komentaras, Nr. 13). VTK taip pat iš naujo patvirtino, jog gydymas „yra viena iš daugelio paslaugų, reikalingų vaikų, kurie patyrė smurtą, „fiziniam ir psichologiniam atsigavimui ir socialinei reintegracijai“. Pasak JTVTK 39-o straipsnio, toks gydymas turi būti vykdomas „aplinkoje, kuri apsaugo vaiko sveikatą, savigarbą ir

orumą“. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas vaiko požiūrio išsiaiškinimui ir šiam požiūriui turi būti teikiamas derama svarba. VTK taip pat pabrėžia, kad paslaugos turi būti teikiamos ir neprasizengusioms šeimoms (VTK, Bendrasis komentaras, Nr. 13). Taip pat žiūr. CoE Gaires dėl vaiko interesus atitinkančio teisingumo (2011) Ch. V.J.; CoE įrašas dėl vaiko interesams tarnaujančių socialinių tarnybų (2011) Ch. IV.B, V.E.1-3 ir; ET Refleksijos dokumentas siūlo 10 principų integruotoms vaiko apsaugos sistemoms, principai 1 ir 6.

Tyrimai ir patirtis: efektyvus vaiko ir, jei reikalinga, neprasizengusių šeimos narių / globėjų gydymas gali minimizuoti negatyvias socialines, emocines ir raidai traumas sukeltas pasekmes vaikui. Nepateisinamo atidėliojimo išvengimas yra esminis užtikrinant efektyvų gydymą, taigi vaikams ir neprasizengusiems šeimos nariams / globėjams, kuriems reikia gydymo, terapinės / psichikos sveikatos paslaugos turi būti suteikiamos kiek įmanoma greičiau.

Indikatorių ir (arba) įrodymų, patvirtinančių standartų laikymasi, pavyzdžiai.

Įvertinimas ir gydymas

- „Barnahus“, pasitelkiant validuotus instrumentus ir klausimynus, rutiniškai atlieka psichikos sveikatos įvertinimus. Įvertinimai suteikia bazinį pagrindą įrodymais grįžtam ir į traumą atsižvelgiančiam gydymo plano vystymui;
- Gydymas yra pritaikomas atsižvelgiant į individualias vaiko savybes, įskaitant amžių, lingvistinio, kognityvinio ir socialinių įgūdžių išsivystymo laipsnį, kilmės kultūrą, emocinę būklę;
- Pirmoji formali terapijos sesija pradedama kiek įmanoma greičiau *po* teisminės ekspertizės apklausos, kad būtų išvengiama vaiko perspektyvos užteršimo. Jei reikia skubios intervencijos, yra suteikiamas į teisminės ekspertizės poreikius atsižvelgiantis gydymas⁶⁶;
- Jei reikia, vaikui yra pasiūlomas trumpalaikis ir ilgalaikis gydymas. Jei „Barnahus“ neteikia ilgalaikio gydymo, vaikas yra nukreipiamas į kitą terapinę / psichikos sveikatos įstaigą, kuri teikia ilgalaikį gydymą;
- Įvertinimas ir gydymas niekuomet nėra siūlomi su sąlyga, kad nukentėjusysis bus pasiruošęs bendradarbiauti vykdant kriminalinį tyrimą, patraukiant baudžiamojo atsakomybės ar teisiniame bylos nagrinėjime.

Personalas

- Personalo nariai, teikiantys psichikos sveikatos paslaugas, yra specialiai apmokyti nukentėjusio vaiko ir smurtą liudijusio vaiko įvertinime ir gydyme.
- Personalo nariams teikiamos reguliarios mokymų galimybės, gairės, supervizijos ir konsultavimas.

Informacija ir vaiko dalyvavimas

- Vaikai ir neprasizengę tėvai / globėjai yra rutiniškai informuojami apie jiems prieinamą gydymą;
- vaikams ir neprasizengusiems tėvams / globėjams yra suteikiamos galimybės dalyvauti gydymo planavime, įskaitant laiko, vietos ir organizavimo planavimą;
- informacija ir gydymas vaikams ir šeimai / globėjams yra suteikiami jiems suprantama kalba;
- turi būti dedamos ypatingos pastangos užtikrinant, jog parama nukentėjusiajam patenkina specialius vaiko ir šeimos / globėjų poreikius, įskaitant negalią turinčius vaikus.

Intervencija krizės metu

- „Barnahus“ pasižymi aiškia organizacine struktūra ir turi nuolatinį ir parengtą personalą, teikiantį paramą krizės metu;
- „Barnahus“ rutiniškai siūlo paramą krizės metu vaikams ir neprasizengusiems šeimos nariams / globėjams, kuriems jos reikia.

9 standartas: gebėjimų ugdymas

Kas yra standartas?

9.1 Specialistų mokymai: „Barnahus“ ir susijusių tarnybų komandų nariams yra teikiami reguliarūs mokymai jų ekspertizės srityse; jiems taip pat yra siūlomi bendri mokymai kelias sritis apimančiais klausimais bei tarptarnybinio bendradarbiavimo mokymai.

9.2 Gairės, supervizijos, konsultavimas: T„Barnahus“ komandos nariams yra prieinamos reguliarios orientacinės gairės, supervizijos, konsultavimas ir kolegų tarpusavio vertinimas susijęs ir su konkrečiais atvejais, ir adresuojant profesinę ir asmeninę įtampą, iššūkius ir etines dilemas, su kuriomis susiduriama dirbant su nukentėjusiais vaikais ir su vaikais, liudijusiais smurtą.

Kodėl turėtų būti laikomasi šio standarto?

Europos teisinės nuostatos:

- Apklausas vykdo šiam tikslui apmokyti specialistai
- Pagalbos ir paramos teikimas
- Apmokytų profesionalų įtraukimas į psichologinį vertinimą, teismines apklausas ir fizines apžiūras / mokymus bei priemones

Rekomendacijos: JT Vaiko teisių komitetas (VTK) pažymi visapusiško išsilavinimo priemonės, įtraukiant JT VTK 19 straipsnyje išdėstytą požiūrį. Profesionalams turi būti suteikti „pradinio rengimo ir kvalifikacijos kėlimo mokymai (jei reikia, ir tarpsektorinio)“. VTK taip pat teigiama, kad „su vaiko apsaugos sistema dirbantys specialistai turi būti mokomi apie tarpinstitucinę kooperaciją ir bendradarbiavimo protokolus“ (VTK bendrasis komentaras nr. 13). Taip pat žr. CoE Guideline of Child-friendly justice (2011); CoE Rec on Child-friendly social services (2011) and; EC Reflection paper proposing 10 principles for integrated child protection systems.

Tyrimai ir patirtis: Specializuotas ir apmokytas personalas yra įvardintas kaip esminis indikatorius keliuose šiame dokumente aprašytuose standartuose. Kvalifikacijos kėlimo mokymai bei su „Barnahus“ susijusių darbuotojų išsilavinimas yra svarbus užtikrinant darbuotojų kvalifikaciją bei aukštą teikiamų paslaugų kokybės lygį. Bendri mokymai gali pagerinti daugiadisciplininės ir tarpinstitucinės komandų bendradarbiavimą, pavyzdžiui, kuriant bendrą supratimą ir sutarimą bei geresnį savo vaidmenų ir atsakomybių supratimą. Siekiant užtikrinti profesionalų elgesį, aukštos kokybės intervencijas ir darbuotojų apsaugą nuo išsekimo, svarbu, kad personalas turėtų prieigą prie individualių ir grupės konsultacijų, priežiūros, konsultavimo ir reguliaraus tarpusavio vertinimo.

Indikatorių ir (arba) įrodymų, patvirtinančių standartų laikymasi, pavyzdžiai.

Specialistų mokymas

- Sudarytas aiškus su vaikais „Barnahus“ dirbančių specialistų mokymo planas;⁶⁷
- „Barnahus“ dirbantis personalas turi individualius mokymų planus, kurie yra visiškai paruošti ir reguliariai peržiūrimi;
- Tarpinstitucinės komandos nariams siūlomi bendri reguliarūs mokymai bei pajėgumų didinimo veiklos, pavyzdžiui, svarbiuose iššūkiuose ir daugiadiscipliniame bendradarbiavime.

Gairės, priežiūra, konsultavimas

- „Barnahus“ darbuotojų komanda turi prieigą prie individualaus ir grupės konsultavimo, priežiūros ar profesionalios pagalbos;
- „Barnahus“ dirbantys specialistai gali naudotis individualaus ar grupės konsultavimo paslaugomis, sprendžiant individualaus atvejo ar profesinės, emocinės įtampos problemas, kylančius iššūkius, etnines dilemas dirbant su smurtą patyrusiais ar jo liudininkais tapusiais vaikais.

10 standartas:

Prevenција: informacijos dalinimasis, sąmoningumo skatinimas ir išorės kompetencijų didinimas

Kas yra standartas?

10.1 Duomenų rinkimas, dalinimasis informacija ir sąmoningumo ugdymas: Bendrieji ir išskaidyti duomenys/statistika yra renkami ir dalinamasi su susijusiais partneriais, įtraukiant priimančius sprendimus, mokyklas, vaiko apsaugos specialistus, ir platesnę auditoriją, siekiant didinti sąmoningumą apie smurtą prieš vaikus ir daugiadisciplininį bei tarpinstitucinį atsaką, palengvinant tyrimus ir remiant įrodymais grįstus įstatymus, politiką, procedūras.

10.2 Išorės kompetencijos didinimas: „Barnahus“ siūlo tikslingus veiksmus didinti su vaikais dirbančių specialistų kompetencijas ir žinias, pavyzdžiui, organizuojant studijų vizitus, informacinius susitikimus, paskaitas ir rašytinės medžiagos kūrimą.

Kodėl turėtų būti laikomasi šio standarto?

Europos teisinės nuostatos:

- Valstybės narės imasi būtinų priemonių apsaugoti nukentėjusių vaikų privatumą, tapatybę bei išvaizdą ir užkirsti kelią bet kokios informacijos, galinčios padėti nustatyti nukentėjusių vaikų tapatybę
- Mokymai ir priemonės
- Duomenys ir kontrolė
- Sąmoningumo didinimas
- Prevencija

Rekomendacijos: JT Vaiko teisių komitetas skatina atvirą diskusiją apie smurtą, įtraukiant žiniasklaidą bei visuomenę. JT Vaiko teisių konvencijoje dalyvaujančios valstybės turi sukurti „sukurti visapusišką ir patikimą nacionalinės duomenų rinkimo sistemą, siekiant užtikrinti sisteminį sistemų (poveikio analizių), programų ir rezultatų stebėjimą.“ Smurtą patyrusiems ir jo liudininkais tapusiems vaikams skirtos paslaugos gali turėti didelę įtaką informacijos rinkimui. (JTVTK Bendra pastaba Nr. 13) Taip pat žr. EC Reflection paper proposing 10 principles for integrated child protection systems, 3, 5, 6, 9 principai

Tyrimai ir patirtis: viešoji veikla, tai gali būti bendrosios ar konkrečios informacijos dalinimasis, statistika ir informacija apie smurtą prieš vaikus, prevencija ir atsakomieji veiksmai gali būti svarbios prevencijos priemonės. Informacijos dalinimasis viešoje erdvėje ir kompetencijų gerinimas gali padėti gerinti visuomenės sąmoningumą ir pagalbą, padidinti specialistų kompetencijas ir paramą sprendimus priimančioms institucijoms. Darbas su žiniasklaidos priemonėmis gali

būti puikus įrankis pasiekti platesnę auditoriją. Dirbant su žiniasklaida, turi būti užtikrinama vaikų tapatybė bei interesai.

Indikatorių ir (arba) įrodymų, patvirtinančių standartų laikymasi, pavyzdžiai.

Vaiko apsauga

- Imamasi atitinkamų priemonių apsaugoti vaiką bei jo privatumą ir duomenis naudojant viešoje erdvėje, įskaitant saugojimą ir apribotą prieigą;
- Etinės gairės dėl žiniasklaidos įtraukimo yra parengtos ir įgyvendinamos;
- Rekomendacijos dėl tinkamo, aktualaus ir etikos „Barnahus“ įtraukimo į sąmoningumo, kompetencijų didinimą, dalyvavimą akcijose, tyrimuose, konsultacijose yra parengtos ir įgyvendintos;
- „Barnahus“ dirbantys specialistai yra baigę atitinkamus etikos mokymus.

Informuotumo didinimas ir gebėjimų stiprinimas

- „Barnahus“ organizuoja studijų vizitus specialistams, sprendimus priimantiems asmenims, mokslo įstaigoms ir kitiems partneriams;
- „Barnahus“ veda paskaitas, mokymus, seminarus profesionalams ir studentams;
- Pagal galimybes, „Barnahus“ dalyvauja viešose akcijose.

Duomenų rinkimas ir tyrimai

- Duomenų rinkimo sistema yra parengta ir sistemiškai naudojama rinkti aktualią informaciją;
- „Barnahus“ dalyvauja tyrimuose, mokymuose, apklausose ir konsultacijose, atidžiai įvertinant etinius įsipareigojimus.

Komunikacijos priemonės

- Komunikacijos priemonės, naudojamos visuomenės sąmoningumui didinti ir skleisti informaciją apie prevencijos priemones, yra oficiali paslaugos dalis, įtraukta į darbuotojų darbo aprašymus;
- Atitinkami „Barnahus“ darbuotojams gali būti paskirti mokymai apie komunikaciją ir jos priemones.

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

Toliau pateikiamoje lentelėje pateikiamas ryšys tarp Europos „Barnahus“ standartų ir esminių teisinių įsipareigojimų numatytų trijose Europos teisiniuose priemonėse: 2010 metų Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos (Lanzarote Convention), ES 2011 metų gruodžio 13 dienos Direktyva dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija (Child Sexual Abuse Directive) ir ES 2012 metų spalio 25 dienos Direktyva numatančius minimalius nusikaltimo aukų teises, pagalbą ir apsaugą (Victim Rights Directive).

Pirmajame lentelės stulpelyje („Barnahus“ standartas) išvardinti Europos „Barnahus“ standartai.

Antrajame stulpelyje (aktualūs teisiniai įsipareigojimai) pateikiami kiekvienam standartui aktualiausi teisiniai įsipareigojimai. Teisiniai įsipareigojimai kyla iš PROMISE projekte numatytų teisinių įsipareigojimų. Sistema sudaryta PROMISE teisės ir rekomendacijų rinkinyje⁶⁸ numatyti pagrindinius įsipareigojimus dėl smurto aukų ir jų dalyvavimą baudžiamajame procese. Ši sistema naudota sukurti kiekvieno įstatymo profilį, atsižvelgiant į pagrindinius įsipareigojimus.

Trečiasis lentelės stulpelis (teisinės priemonės) nurodo konkrečius Europos teisinių priemonių straipsnius, kaip nurodyta anksčiau, susijusius su atitinkamais įsipareigojimais. Šiame stulpelyje nurodomos teisinės priemonės, kuriose pateikiamos paaiškinamosios gairės dėl teisinių įsipareigojimų.

Daugiau informacijos

Visas dokumentų tekstas prieinamas ⁶⁹PROMISE teisės ir rekomendacijų rinkinyje ⁷⁰.

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
<p>1.1. Vaiko interesai</p>	<p>Vykdamy Direktyvose nurodytus įsipareigojimus, svarbu pirmiausia atsižvelgti į vaiko interesus</p>	<p>Nusikaltimų aukų Direktyva: 14 konstatuojamosi dalis, 1.2 straipsnis</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 2, 6, 30, 18.1 straipsnis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 30.1 straipsnis</p>	<p>Nuorodos į dokumentus pateikiamos siekiant atkreipti dėmesį į vaikų interesų užtikrinimą. Konkretiems teisiniams įsipareigojimams žr. 1.2, 1.3, 4-10 standartus.</p>
<p>1.2. Teisė būti išgirstam ir gauti informaciją</p>	<p>Atsižvelgimas į vaiko interesus</p>	<p>Nusikaltimų aukų Direktyva: 14, 42 konstatuojamosios dalys, 1 straipsnis. 2; 10.1</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 19.3</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 14.1, 31.1 straipsniai</p>	<p>Taip pat žr. 6 standartą, apie teismo apklausas ir teisę būti išklausytam kriminalistinių procesų metu. Taip pat žr. 7 ir 8 standartus.</p>

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
	Informacijos teikimas	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 21, 26, 30, 31 konstatuojamosios dalys, 1.1 straipsnis.; 3; 4; 6</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 31.1 a, b, 31.2, 31.6</p>	Taip pat žr. 6, 7 ir 8 standartus.
<i>cont. 1.2. Teisė būti išklaustam ir gauti informaciją</i>	Teisė į vertimą žodžiu ir raštu	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 34, 36 konstatuojamosios dalys, 5.2-3; 7.1-7.8 straipsniai</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 31.6 straipsnis.</p>	Taip pat žr. 6 ir 8 straipsnius. 31.6 Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos) straipsnis įtrauktas dėl informacijos teikimo vaikui suprantama kalba svarbos.

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
	Galimybė paprašyti išklaudyti auką naudojantis ryšio priemonėmis	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 23.3 (a) (b) straipsnis</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 20.5 (b) straipsnis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 36.2 b straipsnis</p>	Taip pat žr. 6 standartą.
1.3 Nepagrįsto delsimo vengimas	Tarp faktų pranešimo ir interviu nepateisinamas delsimas	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 20 (a) straipsnis</p> <p>Child Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su vaikų seksualine prievarta): 20.3 (a) straipsnis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 30.3, 35.1 a straipsniai.</p>	Nuorodos į konstatuojamąsias dalis bei straipsnius nurodomos vietose, kur tai susiję su siekiu užtikrinti nepagrįsto vėlavimo nebuvimą.

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
<i>cont. 1.3. Nepagrįsto delsimo vengimas</i>	Individualus kiekvieno vaiko aplinkybių ir nenusižengusių šeimos narių poreikių įvertinimas	Nusikaltimų aukų Direktyva 22.1 straipsnis	Taip pat žr. 5, 7 straipsnius
	Informacijos teikimas	Nusikaltimų aukų Direktyva: 4.1, 6.1 straipsniai Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 31 straipsnis. 2	(Taip pat žr. 1.2 standartą)
	Pagalbos ir paramos teikimas	Child Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su vaikų seksualine prievarta): 18.2, 18.3 straipsniai	Taip pat žr. 8 standartą

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
<p>2. Daugiadisciplininis ir tarpinstitucinis bendradarbiavimas „Barnahus“</p>	<p>Daugiadiscipliniškumas / valdymas / bendradarbiavimas</p>	<p>Direktyva dėl kovos su seksualine prievarta: 38, 62 konstatuojamosios dalys, 26 straipsnis. 1</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 10.1, 10.3, 11.1 straipsniai</p>	<p>Taip pat žr. 5.3 ir 15 Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos) straipsnius dėl prevencijos priemonių bei 38.1 a-c straipsnį dėl tarptautinio bendradarbiavimo.</p>
<p>3. Tikslinė grupė</p>	<p>Nediskriminavimas</p>	<p>Nusikaltimų aukų Direktyva: 9, 10, 15, 19, 66 dalys, 1 straipsnis; 22.3</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 2 straipsnis</p>	<p>Paminėti įstatymai vaizduoja bendruosius įsipareigojimus užtikrinti lygias visų vaikų teises ir teisę į teisingumą bei pagalbą.</p>

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
	<p>Nuostatos dėl aukų identifikavimo, įtraukiančios specialiąsias nuostatas dėl smurto aukų, tokių kaip amžiaus, šeimos narių nustatymas</p>	<p>Nusikaltimo aukų teisių Direktyva: 19 dalis, 1, 2.1, 17, 24.2 straipsniai</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 18.2, 18.3, 19.5 straipsniai</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 3a, 11.2, 14.4, 34.2, 35.3 straipsniai</p>	<p>Šie straipsniai susiję su teismo apklausomis, instituciniu atvejo planavimu bei valdymu, medicinine apžiūra bei terapijos paslaugomis.</p>

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
<p>4. Vaikui tinkama aplinka</p>	<p>Prireikus vaiko aukos apklausos vyktų tam tikslui skirtose arba pritaikytose patalpose</p>	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 9.1 straipsnis.; 9.3; 12. 1; 18; 22. 1; 22.4; 26</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 20.3 straipsnis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 35.1 b straipsnis</p>	<p>Taip pat žr. 6 standartą.</p>
	<p>Teisė išvengti aukos ir nusikaltėlio kontakto</p>	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva:19.1 straipsnis.-2</p> <p>Child Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su vaikų seksualine prievarta): 30 dalis</p>	<p>Taip pat žr. 31.1 Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos) straipsnj. Taip pat žr. 6 standartą.</p>

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
<p>5. Tarpinstitucinis atvejo valdymas</p>	<p>Vykdamas Direktyvoje nurodytus įsipareigojimus, svarbu pirmiausia atsižvelgti į vaiko interesus</p>	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 1 (c), 2 straipsniai</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 18.1, 19.2</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 30.1 straipsnis</p>	<p>Imantis veiksmų dėl nelydimų nepilnamečių pirmiausia turėtų būti atsižvelgiama į geriausių vaiko interesus.</p>
	<p>Individualus kiekvieno vaiko aplinkybių ir nenusižengusių šeimos narių poreikių įvertinimas</p>	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 9, 55, 56, 58 dalys, 22.1-7 straipsnis</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 19.3</p>	<p>Konstatuojamosios dalys ir įstatymų straipsniai nurodo tarpinstitucinės komandos vaidmenį vykdamas individualius vertinimus ir kuriant planus.</p>

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
	Daugiadiscipliniškumas / valdymas / bendradarbiavimas	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 62 dalis, 26 straipsnis. 1</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos):10.1 straipsnis</p>	Taip pat žr. Lanzarote Convention 38.1 a-c straipsnį apie tarptautinį bendradarbiavimą.
<i>cont. 5. Tarpinstitucinis atvejo valdymas</i>	Pasitikėjimo rato nuostatos	<p>Nusikaltimų aukų Direktyva: 18 dalis</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 30 dalis, 19.1 straipsnis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 14.1 straipsnis</p>	Dokumentai aprašo tarpinstitucinės komandos narių vaidmenį užtikrinant, kad vaikas nebepatiria smurto.

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
6. Teisminės apklausos	Informacijos teikimas	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 21, 26, 30, 31 konstatuojamosios dalys, 1.1 straipsnis.; 3.1-3, 4.1-2; 6</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 31.1, 31.2 straipsniai</p>	(Taip pat žr. 1.2 standartą)
	Teisė į vertimą žodžiu ir raštu	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 9.1 straipsnis.; 9.3; 12. 1; 18; 22. 1; 22.4; 26</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 31.6 straipsnis</p>	(Taip pat žr. 1.2 standartą). 31.6 Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos) straipsnis įtrauktas dėl informacijos teikimo vaikui suprantama kalba svarbos.

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
<i>cont. 6. Teismo apklausos</i>	Tyrimui bei teisiniams procesams, susijusiems su vaikais, pritaikytos procedūros	<p>Nusikaltimų aukų Direktyva: 58, 59, 66 konstatuojamoji dalis, 1.1, 18 straipsniai²³. 1.</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 30.1-4, 31.1 straipsniai</p>	(Taip pat žr. 1.1-1.3 standartą). 1.3 standartas įtraukia teisinį įsipareigojimą užtikrinti, kad nėra nebūtino delsimo tarp pranešimo apie įvykius ir apklausų.
	Apklausa vyksta šiam tikslui sukurtose arba pritaikytose patalpose	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 23.2 (b) straipsnis</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 20.3 straipsnis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 35.1 (b) straipsnis</p>	Taip pat žr. 4 standartą.

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
	Apklausas vykdo šiam tikslui apmokyti specialistai	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 23.2 (b) straipsnis</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 20.3 (c) straipsnis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 35.1 (c) straipsnis</p>	Taip žr. žemiau Mokymai ir priemonės.
	Jei įmanoma ir tinkama, tas pats asmuo vykdo visas auka tapusio vaiko apklausas	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 23.2 (c) straipsnis</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 20.3 (d) straipsnis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 35.1 (d) straipsnis</p>	

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
<i>cont. 6. Teismo apklausos</i>	Visas seksualinio smurto, smurto dėl lyties ar artimųjų smurto aukų apklausas vykdo tos pačios, kaip ir auka, lyties asmuo	Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 23.2 (d) straipsnis	
	Apklausų skaičius ribojamas, atsižvelgiant į poreikį, siekiama, kad jos būtų vykdomos tik tais atvejais, kai visiškai būtina baudžiamųjų tyrimų ir procesų tikslais	Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 20 (b) straipsnis Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 20.3 (e) straipsnis Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 35.1 (e) straipsnis	

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
<i>cont. 6. Teismo apklausos</i>	Nusikalstamų veikų tyrimo metu visas auka tapusio vaiko apklausas būtų galima įrašyti vaizdo ir garso priemonėmis ir tokie apklausos įrašai galėtų būti naudojami kaip įrodymai baudžiamajame procese	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 24.1 (a) straipsnis</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 20.4 4 straipsnis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 35.2 straipsnis</p>	(Taip pat žr. 1.2 standartą).

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
	Galimybė paprašyti išklaudyti auką naudojantis ryšio priemonėmis	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 58 konstatuojamoji dalis, 23.3 (a) (b) straipsnis</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 20.5 (b) straipsnis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 36.2 b straipsnis</p>	(Taip pat žr. 1.2 standartą).

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
	Teisė išvengti aukos ir nusikaltėlio kontakto	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 58 konstatuojamoji dalis, 19.1 straipsnis.- 2</p> <p>Child Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su vaikų seksualine prievarta): 30 dalis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 31.1 straipsnis</p>	Taip pat žr. 4 standartą.

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
<i>cont. 7. Medicininė apžiūra</i>	Mokymai ir priemonės	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 61, 63 konstatuojamosios dalys, 25 straipsnis</p> <p>Direktyva dėl kovos su seksualine prievarta: 30 A konstatuojamoji dalis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 5.1, 5.2, 35.1 (c), 36.1 straipsniai</p>	Taip pat žr. 9 standartą.
	Daugiadiscipliniškumas / koordinavimas / bendradarbiavimas	<p>Direktyva dėl kovos su seksualine prievarta: 38, 62 konstatuojamosios dalys, 26 straipsnis. 1</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 10.1 straipsnis.</p>	Taip pat žr. 5 standartą.

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
7. Medicininė apžiūra	Atsižvelgimas į vaiko interesus	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva 1 straipsnis. 2; 10.1 ir 10.2</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 19.3</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 14.1 straipsnis</p>	(Taip pat žr. 1.2 standartą).
	Informacijos teikimas	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 1.1 straipsnis.; 3; 4; 6</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 31.1 ir 31.6 straipsniai</p>	(Taip pat žr. 1.2 standartą).

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
<i>cont. 7. Medicininė apžiūra</i>	Teisė į vertimą žodžiu ir raštu	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 5.2-3; 7.1-7.8 straipsniai</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 31.6 straipsnis</p>	(Taip pat žr. 1.2 standartą). Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos) 31.6 straipsnis įtrauktas dėl informacijos teikimo vaikui suprantama kalba svarbos .
	Pagalbos ir paramos teikimas	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 38 konstatuojamoji dalis, 8 straipsnis. 1-5, 9. 1.-3, 25. 4</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 31 konstatuojamoji dalis, 18.1 straipsnis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 14.1 straipsnis</p>	

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
	Individualus kiekvieno vaiko aplinkybių ir nenusižengusių šeimos narių poreikių įvertinimas	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 9, 55, 56 konstatuojamosios dalys, 22 straipsnis. 1, 22.4</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 19.3</p>	Taip pat žr. 5 standartą.
<i>cont. 7. Medicininė apžiūra</i>	Specialistų įtraukimas į psichosocialinį vertinimą, teismo apklausas ir fizinę apžiūrą / mokymai ir priemonės	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva 25.4 straipsnis</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 36 konstatuojamoji dalis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 5.1 ir 5.2 straipsniai</p>	Taip pat žr. 9 standartą.
	Nusikaltimų tyrimas: (Teismo) medicininė apžiūra yra atliekama pagal poreikį	Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 20 (c) (d) straipsnis	

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
8. Terapijos paslaugos / psichikos sveikata	Atsižvelgimas į vaiko interesus	Nusikaltimų aukų teisių direktyva 1 straipsnis. 2; 10.1 ir 10.2 Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 19.3 Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 14.1 straipsnis	(Taip pat žr. 1.2 standartą).
<i>cont. 8. Terapijos paslaugos / psichikos sveikata</i>	Informacijos teikimas	Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 1.1 straipsnis.; 3; 4; 6 Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 31.1 ir 31.6 straipsniai	

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
	Teisė į vertimą žodžiu ir raštu	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 5.2-3; 7.1-7.8 straipsniai</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 31.6 straipsnis</p>	(Taip pat žr. 1.2 standartą). 31.6 Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos) straipsnis įtrauktas dėl informacijos teikimo vaikui suprantama kalba svarbos.
	Pagalbos ir paramos teikimas	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 1.1, 8 straipsniai. 1-5, 9, 17, 25. 4</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 31 konstatuojamoji dalis, 18.2, 18.3, 19.1-19.5 straipsniai</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 11.1, 14.1 ir 14.4 straipsniai</p>	Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos) 38.1 b straipsnis apie daugiadiscipliniškumo ir tarptautinio bendradarbiavimo ryšį.

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
<i>cont. 8. Terapijos paslaugos / psichikos sveikata</i>	Individualus kiekvieno vaiko aplinkybių ir nenusižengusių šeimos narių poreikių įvertinimas	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva 9, 55, 56, 56 konstatuojamosios dalys. 22.1, 22.4 straipsniai</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 19.3</p>	Taip pat žr. 5 standartą.
	Specialistų įtraukimas į psichosocialinį vertinimą, teismo apklausas ir fizinę apžiūrą / mokymai ir priemonės	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 66 konstatuojamoji dalis, 25.4 straipsnis</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta):30, 36 konstatuojamosios dalys</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 5.1 ir 5.2 straipsniai</p>	Taip pat žr. 9 standartą.

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
9. Gebėjimų ugdymas	Vaikų aukų apklausas vykdo šiam tikslui parengti specialistai	<p>Nusikaltimų aukų teisių Direktyva: 23.2 (b) straipsnis</p> <p>Sexual Abuse Directive (Direktyva kovoti su seksualine prievarta): 20.3 (c) straipsnis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 35.1 (c) straipsnis</p>	Taip pat žr. 6 standartą.
<i>cont. 9. Gebėjimų ugdymas</i>	Pagalbos ir paramos teikimas	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 66 konstatuojamoji dalis, 8 straipsnis. 1-5, 9. 1.-3, 25. 4</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 5.1 ir 5.2 straipsniai</p>	Taip pat žr. 7 ir 8 standartus.

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
	<p>Apmokyty profesionalų įtraukimas į psichologinį vertinimą, teismines apklausas ir fizines apžiūras / mokymus bei priemonės</p>	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 61, 62, 66 konstatuojamosios dalys, 25 straipsnis</p> <p>Sexual Abuse Directive (direktyva kovoti su seksualine prievarta):30, 36 konstatuojamosios dalys, 20.3 (c) straipsnis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 5.1, 5.2, 35.1 (c), 36.1 straipsniai</p>	<p>Taip pat žr. 6, 7 ir 8 standartus.</p>

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
<p>10. Prevencija: dalinimasis informacija ir išorės kompetencijų didinimas</p>	<p>Valstybės narės imasi būtinų priemonių apsaugoti nukentėjusių vaikų privatumą, tapatybę bei išvaizdą ir užkirsti kelią bet kokios informacijos, galinčios padėti nustatyti nukentėjusių vaikų tapatybę</p>	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva 21 straipsnis. 1-2</p> <p>Sexual Abuse Directive (direktyva kovoti su seksualine prievarta): 20.6 straipsnis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos):31.1 (e) straipsnis</p>	<p>Šis teisinis įsipareigojimas yra svarbus visoms teikiamoms paslaugoms; tačiau, teisiniuose dokumentuose daugiausiai dėmesio skiriama teismo procesams.</p>

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
<p><i>cont. 10. Prevencija: dalinimasis informacija ir išorės kompetencijų didinimas</i></p>	<p>Mokymai ir priemonės</p>	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 61, 62 konstatuojamosios dalys, 25 ir 26.1 straipsniai</p> <p>Sexual Abuse Directive (direktyva kovoti su seksualine prievarta): 30, 36 konstatuojamosios dalys, 23.1, 23.3 straipsniai</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos). 5.1, 5.2, 35.1 (c), 36.1, 38 straipsniai</p>	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyvos 2.1 straipsnis ir Lanzarote Convention str 38 straipsniai įtraukti dėl keitimosi gerąja praktika tarptautiniame lygmenyje svarbos.</p>

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
	Duomenys ir kontrolė	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 62, 64 konstatuojamosios dalys</p> <p>Sexual Abuse Directive (direktyva kovoti su seksualine prievarta): 44 konstatuojamoji dalis</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 10.2 (b) straipsnis</p>	<p>Taip pat gali būti įdomu susipažinti su Lanzarote Convention X skyrių, kuriame daugiausia dėmesio skiriama valdymo mechanizmams Europos Tarybos (CoE) lygmeniu.</p>

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
	Sąmoningumo didinimas	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 62 konstatuojamoji dalis, 26.2 straipsnis</p> <p>Sexual Abuse Directive (direktyva kovoti su seksualine prievarta): 34, 45 konstatuojamosios dalys, 23.1-23.3 straipsniai</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 5, 6 ir 8 straipsniai</p>	

Susijusios nuostatos, teisiniai įsipareigojimai ir Europos „Barnahus“ standartai: apžvalga

„BARNAHUS“ STANDARTAS	TEISINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	TEISINĖS PRIEMONĖS	KOMENTARAS
<p><i>cont. 10. Prevencija: dalinimasis informacija ir išorės kompetencijų didinimas</i></p>	<p>Prevencija</p>	<p>Nusikaltimų aukų teisių direktyva: 26.1, 26.2 straipsniai</p> <p>Sexual Abuse Directive (direktyva kovoti su seksualine prievarta): 34, 37, 45 konstatuojamosios dalys, 22, 23.1-3 straipsniai</p> <p>Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos): 4, 5.3, 7, 15, 16, 17, 38 straipsniai.</p>	<p>Žr. Lanzarote Convention (Europos Tarybos konvencija dėl vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos prieš juos) 10.1 ir 10.3 straipsniuose daugiausiai dėmesio skiriama bendradarbiavimui siekiant užkirsti kelią seksualinei prievartai ir išnaudojimui. Nusikaltimų aukų teisių direktyvos 26.1 straipsnis ir 38 Lanzarote konvencijos straipsnis</p> <p>Konvencija įtraukta dėl to, kad joje kalbama apie keitimąsi gerąja patirtimi tarptautinio bendradarbiavimo kontekste.</p>

¹ Vaikų apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo ir seksualinės prievartos konvencija (CETS N°201)

² Europos Tarybos Ministrų Komiteto gairės dėl vaiko interesus atitinkančio teisingumo (patvirtinta Ministrų komiteto 2010 metų lapkričio 17 dieną vykusio 1098-ojo ministrų pavaduotojo susitikimo metu)

³ Europos Tarybos rekomendacija dėl globos institucijose gyvenančių vaikų teisių bei socialinių paslaugų tinkamumo vaikams ir šeimoms

⁴ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/93/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija

⁵ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/29/ES, kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai, ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR

⁶ Pavyzdžiui: Henry, Jim (1997). Atskleidus informaciją, sistemos intervencijos trauma seksualinės prievartos aukomis tapusiems vaikams. *Journal of Interpersonal Violence* 1997 12: 499; Newgent, Rebecca A., Fender-Scarr, Lisa K. and Bromley, Jamie L. (2002). Seksualinę prievartą patyrusių vaikų pakartotinis traumavimas. *National Institute for Trauma and Loss in Children*, Volume 2, Number 2, Fall 2002; Newlin, Chris, Cordisco Steele, Linda, Chamberlin, Andra, Anderson, Jennifer, Kenniston, Julie, Russell, Amy, Stewart, Heather and Vaughan-Eden, Viola (2014). Vaikų teismo apklausos: gerosios praktikos. U.S. Department of Justice Office of Justice Programs Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention; Westcott Helen L. and Davies, Graham M (eds) (2002). *Children's Testimony: A Hand-book of Psychological Research and Forensic Practice*. Wiley Series of the Psychology of Crime, Policing and Law, July 2002; Jansson, Helene, Rathje, Pia and Gade Hansen, Søren (2015). Vaikų, apklaustų teisme seksualinės prievartos bylose, patirtis. Seksologijos klinika PCK Kopenhagoje, Seksualinės prievartos centras, Rigshospitalet Copenhagen ir Nacionalinė vaikų taryba, Danija

⁷ Vaiko interesus atitinkantis teisingumas „kalba apie teisingumo sistemas, garantuojančias efektyvų visų vaiko teisių užtikrinimą aukščiausiu pasiekiamu lygiu (Europos Tarybos Ministrų komiteto gairės dėl vaiko interesus atitinkančio teisingumo jų aiškinamasis memorandumas (2011), 4 psl.

⁸ Kriminaliniai tyrimai ir teisminiai procesai, įskaitant vaikų dalyvavimą, gali skirtis visoje Europoje. Europos Taryba vykdė išsamų tyrimą apie vaikų įtraukimą civilinius, administracinius ir kriminalinius teisinius procesus 28 Europos Sąjungos valstybių narių, kuriame surinkta ir lyginama statistika, pateikta trumpa vykdomos politikos apžvalga, 29 valstybių ataskaitos

apimančios tris teisingumo sritis (Summary of contextual overviews on children's involvement in criminal judicial proceedings in 28 Member States of the European Union, European Union 2014)

⁹ Žr. 6 išnašą.

¹⁰ „Barnahus“ modelis, plačiau kalbama 2 skyriuje, pripažintas kaip pagrindinė daugiadiscipliniška ir tarpinstitucinė paslauga skirta smurto aukomis ir jo liudininkais tapusiems vaikams. Žr. 12 išnašą.

¹¹ Lind Haldorsson, Olivia (2017) Europiniai „Barnahus“ kokybės standartai: Gairės dėl daugiadisciplinio ir tarpinstitucinio atsako smurtą patyrusiems ir jo aukomis tapusiems vaikams www.barnahus.eu/standards/

¹² Kalbama apie potencialų vaiko traumavimą ir (arba) pasikartojantį traumavimą, t. y. įvykio sukeltą traumos būseną, pavyzdžiui sukeltą keletos posėdžių teisme ar apklausų. Daugkartinis persekiojimas reiškia besikartojantį persekiojimą.

¹³ Europiniai „Barnahus“ standartai skatina visapusišką požiūrį, įskaitant vaiko teisės būti išgirstam ir gauti informaciją, gerbimą; daugiadiscipliniškumą ir tarpinstitucinį bendradarbiavimą siekiant išvengti daugkartinio vaiko traumavimo ir rezultatus užtikrinančius atsižvelgimą į vaiko interesus; suprantamos ir prieinamos paslaugos atitinkančios individualius ir kompleksinius vaiko ir šeimos / globėjų poreikius; aukštų profesinių standartų užtikrinimas, mokymai ir pakankami išteklių dirbant su smurtą patyrusiais ar jo liudininkais tapusiais vaikais ir, smurto prevencija didinant visuomenės sąmoningumą. Žr. „PROMISE“ projekto viziją, www.barnahus.eu/publications/

¹⁴ Standartai akredituotiems nariams (National Children's Alliance, 2017) <http://www.nationalchildrensalliance.org/sites/default/files/downloads/NCA-Standards-for-Accredited-Members-2017.pdf>

¹⁵ Landberg, Åsa and Svedin, Carl Göran (2013). Inuti ett Barnahus, A quality re-view of 23 Swedish Barnahus. Stockholm, Rädda Barnen English: http://www.barnafrid.se/custom/uploads/2016/10/Inuti-ett-Barnahus_ENG.pdf

¹⁶ Standartai sukurti remiantis žodine ar rašytine „PROMISE“ projekto ekspertų komanda kartu su ekspertais iš „Barnahus“ Islandija, „Barnahus“ Linšio pingas (Linköping) (Švedija), „Barnahus“ Stokholmas (Švedija), Vaikų ir jaunimo apsaugos centras Zagrebe (Kroatija), MDCK Harleme (Nyderlandai), Linšio pingo universitetas (Švedija) ir Vaiko apsaugos programa Ajovos universitete. Išsamus konsultavimasis apie standartus ir šį dokumentą vyko žodiniu būdu bei raštiška apklausa su Vyriausybės ministerijomis / institucijomis ir (arba) atstovais iš Bulgarijos, Kipro, Estijos, Suomijos, Airijos, Vokietijos, Vengrijos, Latvijos, Lietuvos, Maltos, Lenkijos, Rumunijos, Didžiosios Britanijos (Anglijos ir Škotijos).

¹⁷ Standartai yra suderinti su Europos Tarybos gairėmis dėl vaiko interesus atitinkančio teisingumo, ir skatina pagrindinius vaiko interesus atitinkančio teisingumo elementus (prieinamumas, (pvz, 3 ir 4 standartai), tinkamumas pagal amžių (1.1, 5 ir 6 standartai), greitis (1-3, 5 ir 6 standartai), darbštumas (5 ir 6 standartai), pritaikytas vaikams ir dėmesys skiriamas vaiko interesams užtikrinti (1.1-1.3, 5 ir 6 standartai), teisė į tinkamą procesą (6 standartas), teisė dalyvauti ir suprasti procesą (1.2 standartas), teisės į privatumą ir šeimyninį gyvenimą gerbimas (1.1, 3 ir 4 standartai), teisės į orumą gerbimas (1.1, 3 ir 4 standartai)).

¹⁸ IV skyriuje pateiktoje lentelėje pateikta teisiųjų įsipareigojimų ir tarptautinių gairių, įtvirtintų standartuose, apžvalga. Taip pat pateiktos nuorodos į aktualias teises nuostatas ir rekomendacijas pagal kiekvieną profilį, apibūdinantį standartus 3 skyriuje. Taip pat žr. O'Donnell, Rebecca (2017) PROMISE Compendium of Law and Guidance: European and International Instruments concerning Child Victims and Witnesses of Violence, Stockholm, PROMISE Project Series www.barnahus.eu/publications/

¹⁹ Wenke, Daja and Heiberg, Turid (2017) Enabling Child-sensitive Justice: The Success Story of the Barnahus Model and its Expansion in Europe, Stockholm, The PROMISE Project Series, www.barnahus.eu/publications/

²⁰ Sekimo priemonė sukurta siekiant pasiūlyti paprastą įrankį įvertinti tarnybų progresą kuriant „Barnahus“ modelį, kuris įtraukia šiame dokumente pristatomus standartus. Stebėjimo priemonę galima parsisiųsti „PROMISE“ tinklalapyje www.barnahus.eu/publications/

²¹ Lind Haldorsson, Olivia (2017) European Barnahus Quality Standards: Guidance for Multidisciplinary and Interagency Response to Child Victims and Witnesses of Violence www.barnahus.eu/standards/

²² Lind Haldorsson, Olivia (2019) 2 standartas. Daugiadisciplininis ir tarpinsituciniai bendradarbiavimas: tarpinsitucinis susitarimas: pavyzdys ir rekomendacijos www.barnahus.eu/standards/

²³ Wenke, Daja and Heiberg, Turid (2017) Enabling Child-sensitive Justice: The Success Story of the Barnahus Model and its Expansion in Europe, Stockholm, The PROMISE Project Series, www.barnahus.eu/publications/ , p 4. Taip pat žr. EB REC-RDAP-CHIL-AG-2016 kur kalbama apie „Barnahus“ modelį: „pasiūlymai turi užtikrinti vaiko interesus atitinkantį atsaką (suvokiamą tarpinsituciniu ir daugiadiscipliniu požiūriu) į smurtą prieš vaikus, kur galima, po vienu stogu („Barnahus“ / vaikų namų modelis)“.

²⁴ Daugelyje valstybių, vyresnio amžiaus vaikai, dažniausiai vyresni nei 15 metų, turi dalyvauti teisme, net jei apklausa vyko „Barnahus“ vaikų namuose.

²⁵ „Barnahus“ modelis Šiaurės Europos šalyse turi skirtingus tikslus: Danija: padėti savivaldybių vaiko gerovės institucijoms, Islandija: koordinuoti lygiagrečius kriminalistinius ir vaiko gerovės tyrimus, Norvegija: palengvinti policijos apklausas, Švedija: koordinuoti lygiagrečius

kriminalistinius ir vaiko gerovės tyrimus. (Bakketeig, Elisiv (2016)). „Barnahus“ modelis Šiaurės Europos šalyse. Dokumentas pristatytas „PROMISE“ regiono konferencijoje ir studijų vizito metu, vykusio 2016 metais lapkričio 28-29 dienomis Linšjopingo (Linköping) mieste. Pagal Johansson, Susanna, Kari Stefansen, Anna Kaldal & Elisiv Bakketeig (in press, 2017): Implementing the Nordic Barnahus model: Characteristics and local adaptations. Johansson, S., Stefansen, K., Kaldal, A. & Bakketeig, E. (red.). Collaborating against child abuse: Exploring the Nordic Barnahus Model.)

²⁶ „PROMISE“ projekto suinteresuotosios šalys: www.barnahus.eu/publications/

²⁷ Daugiau informacijos apie vaikų atstovavimo centrus apsilankykite <http://www.nationalchildrensalliance.org/cac-mode/>

²⁸ Lind Haldorsson, Olivia (2017) Europiniai „Barnahus“ kokybės standartai: Gairės dėl daugiadisciplinio ir tarpinstitucinio atsako smurtą patyrusiems ir jo aukomis tapusiems vaikams www.barnahus.eu/standards/

²⁹ Lind Haldorsson, Olivia (2019) 2 standartas. Daugiadisciplininis ir tarpinstitucinis bendradarbiavimas: tarpinstitucinis susitarimas: pavyzdys ir rekomendacijos www.barnahus.eu/standards/

³⁰ Įtraukiamas vaiko apsaugos vertinimas, kuris yra objektyvus rizikos, kad vaikas patirs tėvų / globėjų smurtą, įvertinimas. Tai informuoja apie sprendimus dėl vykdomų intervencijų su šeima ir (arba) vaiko paėmimo iš namų.

³¹ Lind Haldorsson, Olivia (2017) Europiniai „Barnahus“ kokybės standartai: Gairės dėl daugiadisciplinio ir tarpinstitucinio atsako smurtą patyrusiems ir jo aukomis tapusiems vaikams www.barnahus.eu/standards/

³² Lind Haldorsson, Olivia (2019) 2 standartas. Daugiadisciplininis ir tarpinstitucinis bendradarbiavimas: tarpinstitucinis susitarimas: pavyzdys ir rekomendacijos www.barnahus.eu/standards/

³³ Lind Haldorsson, Olivia (2017) Europiniai „Barnahus“ kokybės standartai: Gairės dėl daugiadisciplinio ir tarpinstitucinio atsako smurtą patyrusiems ir jo aukomis tapusiems vaikams www.barnahus.eu/standards/

³⁴ Standartai prisideda prie Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencijos 19 ir 6 (teisė gyventi ir sveikai vystytis) straipsnių įgyvendinimo. Nediskriminavimas (JT/TK 2 straipsnis) aptariamas 3 standarte ir įvardijamas kaip teikiamos paslaugos svarbus aspektas tikslinei grupei nustatyti.

³⁵ Naujausias intervencijas dėl vaiko interesų teorijos ir praktikos galima rasti šiame straipsnių rinkinyje: Vaiko interesai – dialogas tarp teorijos ir praktikos (Europos Taryba, 2016 m. kovas) <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680657e56>

³⁶ Interesų vertinimas susideda iš visų sprendimams priimti reikalingų elementų konkrečioje situacijoje, įvertinimu ir balansavimu. Interesų nustatymas apibūdina formalų procesą su griežtomis procedūrinėmis apsaugos priemonėmis, sukurtomis vaiko interesams nustatyti, remiantis interesų vertinimu (VTK BK 14, 47 pastraipa).

³⁷ 14 bendrajame komentare, komitetas išskiria tam tikras situacijas, kurios įpareigoja balansuoti elementus, ypač tuomet kai skirtingi elementai gali sukelti konfliktą (pavyzdžiui, šeimos aplinkos išsaugojimas ir vaiko apsaugojimas nuo tėvų smurto pavojaus).

³⁸ Vaiko interesus atitinkantis teisingumas: vaikų, aukų, liudininkų, dalyvaujančių teismo procesuose, perspektyvos ir patirtys devyniuose ES valstybėse (ES pagrindinių teisių agentūra, 2017 metų vasaris) <http://fra.europa.eu/en/press-release/2017/child-friendly-justice-childs-perspective>

³⁹ Citata: Vaiko interesus atitinkantis teisingumas: vaikų, aukų, liudininkų, dalyvaujančių teismo procesuose, perspektyvos ir patirtys devyniuose ES valstybėse (ES pagrindinių teisių agentūra, 2017 metų vasaris) <http://fra.europa.eu/en/press-release/2017/child-friendly-justice-childs-perspective>

⁴⁰ Lind Haldorsson, Olivia & Heiberg, Turid: Standard 1.2: Child Participation Tool (CBSS 2019)

⁴¹ Citata: Vaiko interesus atitinkantis teisingumas: vaikų, aukų, liudininkų, dalyvaujančių teismo procesuose, perspektyvos ir patirtys devyniuose ES valstybėse (ES pagrindinių teisių agentūra, 2017 metų vasaris) <http://fra.europa.eu/en/press-release/2017/child-friendly-justice-childs-perspective>

⁴² Santrauka: Bakketeig, Elisiv (2016). „Barnahus“ modelis Šiaurės Europos šalyse. Dokumentas pristatytas PROMISE regiono konferencijoje ir studijų vizito metu, vykusio 2016 metais lapkričio 28-29 dienomis Linšiopingo (Linköping) mieste. Pagal Johansson, Susanna, Kari Stefansen, Anna Kaldal & Elisiv Bakketeig (in press, 2017): Implementing the Nordic Barnahus model: Characteristics and local adaptations. Johansson, S., Stefansen, K., Kaldal, A. & Bakketeig, E. (red.). Collaborating against child abuse: Exploring the Nordic Barnahus Model. London: Palgrave. Landberg, Åsa and Svedin, Carl Göran (2013). Inuti a Barnahus: A Quality Review of 23 Swedish Barnahus, Stockholm: Rädna Barnen. Informacija gauta iš Islandijos Vyriausybės vaiko apsaugos tarnybos (2016 metų vasaris).

⁴³ Konsoliduotas socialinių paslaugų įstatymas, 50 a straipsnis – 1 dalis, <http://english.sim.dk/me-dia/14900/consolidation-act-on-social-services.pdf>

⁴⁴ Vaiko apsaugos įstatymas, 7 straipsnis, https://eng.velferdarraduneyti.is/media/acrobat-enskar_sidur/Child-Protection-Act-as-amended-2015.pdf

⁴⁵ Baudžiamojo proceso įstatymas (nr.88/2008), 9 straipsnis

⁴⁶ Straffeprosessloven (baudžiamojo proceso aktas), 239, 239 a-f., <http://www.lovdato.no/>

⁴⁷ Delredovisning av regeringsuppdrag avseende gemensamma nationella riktlinjer kring barn som misstänks vara utsatta för brott och kriterier för landets Barnahus (Rikspolisstyrelsen, Sweden, 2009

⁴⁸ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=158447>

⁴⁹ Smurtas aiškinamas pagal JT VTK 19 straipsnį ir VTK 13 bendrąjį komentarą (2011): „visos fizinio ar psichologinio smurto formos, sužeidimai ir prievarta, apleidimas ir priežiūros trūkumas, blogas elgesys ir išnaudojimas, įskaitant ir seksualinį išnaudojimą“.

⁵⁰ Tikslinė grupė yra aiškiai apibrėžta įstatymuose ir valstybinėse rekomendacijose, pavyzdžiui Danijoje ir Švedijoje, paslaugos turi būti prieinamos bent įstatymuose numatytai žmonių grupei. Visos paslaugos turi siekti teikti paslaugas platesnei žmonių grupei, įtraukiant visas smurto formas. Tačiau, dauguma paslaugų pradėjo dirbti su siauresne žmonių grupe, pavyzdžiui dirbo tik su seksualinės prievartos ir išnaudojimo atvejais, ir vėliau įtraukė kitas smurto formas.

⁵¹ Galimi diskriminacijos motyvai, tačiau neapsiribojama tik šiais, gali būti pilietybė ar etninės ištakos, rasė, kalba, religija, lytis, seksualinė orientacija, socioekonominė padėtis, neįgalumas ir pabėgėlio statusas. Specialios pastangos gali būti reikalingos pasiekti ypatingai pažeidžiamus vaikus.

⁵² Krizės intervencijos priemonės, tokios kaip medicininė priežiūra, gali būti neįtraukta į „Barnahus“ teikiamų paslaugų sąrašą.

⁵³ Vaikui tinkamas reiškia, kad skiriamas visas dėmesys, pritaikytas ir atsižvelgiama į specialius vaiko poreikius.

⁵⁴ Šeima / tėvai / globėjai negali stebėti pokalbio su vaiku.

⁵⁵ Terapiniai susitikimai, kuriuose dalyvauja kaltininkas ir vaikas, kai kuriais atvejais gali būti rengiami „Barnahus“ patalpose, jei laikoma, kad tai atitinka vaiko interesus. Pirmiausia atsižvelgiama į vaiko saugumą ir gerovę. Seksualinio smurto atvejuose ir kitos formos smurto atvejų kaltininkams neturėtų būti leidžiama įžengti į „Barnahus“ patalpas.

⁵⁶ Tarpinstitucinis planavimas, atvejų peržiūra ir sekimas gali būti formuojamas nacionaliniuose susitarimuose nustatytų apribojimų, ar teisės aktų, įgalinančių dalytis informacija, trūkumas. Aukštam integracijos lygiui užtikrinti reikalingas aiškus ir atsakingas požiūris į konfidencialumą ir gali reikalauti laipsniško metodo teisingai dalintis informacija. Taip pat gali būti reikalinga rasti sprendimus dėl tarpinstitucinės informacijos apsaugos protokolų, teisių apribojimų ir (arba) specialistų organizacijų taikomų apribojimų konkreitiems specialistams dalintis bylų informacija.

⁵⁷ Šis vaidmuo paprastai tenka socialinių / vaiko apsaugos paslaugų darbuotojams, atvejo vadybininkams, kai jie yra „Barnahus“. Kai socialinių / vaiko apsaugos paslaugų darbuotojai

nedalyvauja, jų pareigas perima komandos narys, atsakingas už ryšius su socialių / vaiko apsaugos paslaugų institucijomis.

⁵⁸ Socialinių / vaiko apsaugos paslaugų darbuotojai paprastai surenka visą reikalingą informaciją, įskaitant medicininės ataskaitas, policijos pranešimus ir informaciją vaiko apsaugos intervencijai. Visos institucijos turi dalintis informacija su socialinių / vaiko apsaugos paslaugų darbuotojais.

⁵⁹ Tolimesni veiksmai ir pagalba paprastai teikiami vietos socialinių / vaiko apsaugos institucijų. Kai vaiko apsaugos / socialinės paslaugos yra teikiamos „Barnahus“, vykdoma atvejo vadyba ir užtikrinamas vadovavimas ir tolimesnė veikla. Atvejo vadybininkas taip pat koordinuoja kaip įgyvendinami pagrindiniai principai ir viso proceso metu gerbiamos vaiko teisės.

⁶⁰ Teismo apklausa gali būti apibrėžta kaip „viena sesija, įrašytas pokalbis, skirtas gauti informaciją iš vaiko, kai kyla abejonių dėl galimos prievartos arba kai vaikas matė smurtą prieš kitą asmenį“ (<http://www.nationalcac.org/forensic-interview-services>) arba kaip „struktūruotas pokalbis su vaiku gauti informaciją apie galimą atvejį, kurį vaikas patyrė arba buvo jo liudininku“. (http://www.smallvoices.org/what_we_do/forensic_interviews.html). Teismo apklausos skirtos rinkti iš vaiko informaciją, susijusią su teismu ar tinkamą teismo procesui.

⁶¹ Nurodytas tyrimas yra paskelbtas keliose publikacijose, įskaitant, bet neapsiribojant: Henry Jim (1997). Atskleidus informaciją, sistemos intervencijos trauma seksualinės prievartos aukomis tapusiems vaikams. *Journal of Interpersonal Violence* 1997 12: 499; Newgent, Rebecca A., Fender-Scarr, Lisa K. and Bromley, Jamie L. (2002). Seksualinę prievartą patyrusių vaikų pakartotinis traumavimas. *National Institute for Trauma and Loss in Children, Volume 2, Number 2, Fall 2002*; Newlin, Chris, Cordisco Steele, Linda, Chamberlin, Andra, Anderson, Jennifer, Kenniston, Julie, Russell, Amy, Stewart, Heather and Vaughan-Eden, Viola (2014). *Vaikų teismo apklausos: gerosios praktikos*. U.S. Department of Justice Office of Justice Programs Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention; Westcott Helen L. and Davies, Graham M (eds) (2002). *Children's Testimony: A Handbook of Psychological Research and Forensic Practice*. Wiley Series of the Psychology of Crime, Policing and Law, July 2002; Jansson, Helene, Rath-je, Pia and Gade Hansen, Søren (2015). *Vaikų, apklaustų teisme seksualinės prievartos bylose, patirtis*. Sexological Clinic at PCK Copenhagen, Center for Sexual Abuse, Rigshospitalet Copenhagen and the National Council for Children, Denmark.

⁶² Atliekant visus pokyčius pirmiausia turi būti atsižvelgiama į vaiko interesus. Kai kuriais atvejais, tai reiškia, kad kai kurie indikatoriai, susiję su apklausų skaičiumi ir tuo pačiu apklausėju gali būti netaikomi, nes tam tikro vaikui labai gali būti naudinga atlikti keletą apklausų su skirtingu asmeniu.

⁶³ Citata: Vaiko interesus atitinkantis teisingumas: vaikų, aukų, liudininkų, dalyvaujančių teismo procesuose, perspektyvos ir patirtys devyniose ES valstybėse (ES pagrindinių teisių agentūra, 2017 metų vasaris) <http://fra.europa.eu/en/press-release/2017/child-friendly-justice-childs-perspective>

⁶⁴ Teismo medicinos apžiūra apibrėžiama kaip apžiūra ieškant sužeidimų ir imant mėginius, kurie gali būti panaudoti kaip įkalčiai policijos tyrime ar teisme.

⁶⁵ Poreikių nustatymo ir gydymo planavimo procesas gali keistis priklausomai nuo atvejo aplinkybių.

⁶⁶ Tai gali nutikti, pavyzdžiui, kai vis dar vyksta teismo procesai ir vaikas pašauktas kaip liudininkas, tai reikalinga kai kuriose Europos valstybėse.

⁶⁷ Į mokymus įtraukiama, tačiau neapsiribojama: vaiko vystymasis, vaiko prievartos ir apleidimo suvokimas, teismo apklausų vykdymas; vaikui tinkamas, traumoms jautrus požiūris vykdant medicininius ir teisminius vertinimus; įvairių įrodymų; teisinio konteksto ir reikalavimų suvokimas; gebėjimas įvertinti rizikos faktorius ir gebėti palaikyti riziką patiriančias šeimas siekiant išvengti pakartotinio traumavimo; palaikyti pažeidimų nepadariusius tėvus.

⁶⁸ O'Donnell, Rebecca (2017) PROMISE Compendium of Law and Guidance: European and International Instruments concerning Child Victims and Witnesses of Violence, Stockholm, PROMISE Project Series

⁶⁹ Lind Haldorsson, Olivia (2017) Europiniai „Barnahus“ kokybės standartai: Gairės dėl daugiadisciplinio ir tarpinstitucinio atsako smurtą patyrusiems ir jo aukomis tapusiems vaikams www.barnahus.eu/standards/

⁷⁰ O'Donnell, Rebecca (2017) PROMISE Compendium of Law and Guidance: European and International Instruments concerning Child Victims and Witnesses of Violence, Stockholm, PROMISE Project Series

PROMISE

This project is co-funded by the European Union under the Rights, Equality and Citizenship Programme 2014-2020. This publication reflects the views only of the authors, and the European Commission cannot be held responsible for any use, which may be made of the information contained therein.

This document has been translated in partnership with Translators Without Borders and their global team of volunteers. Find out more at www.translatorswithoutborders.org